DARBININKAS

XLIII NR. 55 | 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN 21, N. Y. | ANTRADIENIS - TUESDAY, LIEPOS - JULY 29, 1958 | Administracija GLenmore 2-6816 Redakcija GLenmore 5-7281 | 10 CENTU

Aplink žemę sukasi trys Amerikos satelitai

Ruošiamasi pasiekti ir mėnulį

Cape Canaveral liepos 26, šeštadienį, 11 val. iš ryto paleistas į erdves ketvirtasis Amerikos satelitas — **Exploerer IV** Jis yra pats sunkiausias — 38.43 svarų. Explorer 1 (30.8 sv.) buvo paleistas sausio 31, Vanguard 1 (3.25 sv.) — kovo 17 ir Explorer III (31 sv.) — kovo 26. Iš jų tebesisuka Explorer I ir Vanguard I. Dabar prisidėjo ir Explorer IV. Jį iššovė JAV armija keturių aukštų raketa Jupiter—C. Žemę apskrenda per 110 minučių. Arčiausiai prie žemės priartėja per 178 mylias, toliausiai nuskrenda į erdvę iki 1.368 mylių. Manomą kad aplink žemę sukasis keletą metų.

Explorer IV pirmas Amerikos satelitas, kuris skriedamas praeina ir viršum Sovietų Sąjungos. Kiti ligi šiol ją lenkė. Be to, jis skrenda viršum pietų Amerikos, Afrikos, Australijos, Kanados ir JAV. Tačiau gryna akimi jo negalima pamatyti.

Ketvirtasis satelitas yra aprūpintas tikslesniais aparatais, negu pirmieji trys. Jo uždavinys ištirti paslaptingus kosminius spindulius, su kuriais susidūrė Explorer I ir Explorer III ir kurių veikimas yra svarbus, jeigu reikėtų į erdves leistis pačiam žmogui. Nėra aišku, ar tie spinduliai ateina iš saulės ar iš kitos erdvės. Satelitas yra aprūpintas keturiais aparatais (dviem Geigerio), kurie reaguoja į kosminį spinduliavimą. Signalai perduodami dviem radijos prietaisais. Jie gali veikti apie du mėnesius. Radijo ženklai jau pagauti.

Rusai ligi šiol buvo paleidę tris savo sputnikus. Iš jų pats didžiausias (2,925) dar tebesisuka. Tik didesniu svoriu rusai tėra amerikiečius pralenkę, bet skaičiumi ir technika yra atsilikę. Erdvėje dabar sukasi 3 "amerikonai" ir vienas "bolševikas". Ar bolševikai bandė daugiau sputnikų leisti, neskelbia; kai kurie šaltiniai tvirtina, kad tų bandymų buvę apie 35. Amerikiečiai skelbia, kad iš 10 bandymų jiem pavyko 4.

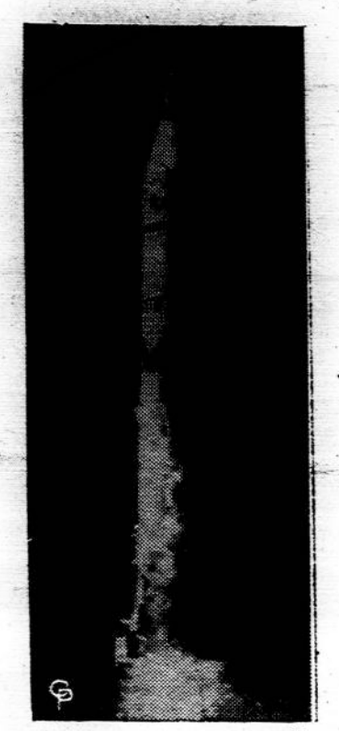

EXPLORER IV šaunamas į erdves

Satelitas aplink mėnulį būsiąs paleistas rugpiūčio 17

Aviacija, kuriai mažiau sekėsi leisti satelitus negu armijai, ruošiasi vis dėlto pasiekti mėnulį, kai jis bus arčiausiai žemės — už 221,000 mylių. Tai bus rugpiūčio vidury. Ar rugpiūčio 17 bus šaunama raketa į mėnulį, dar nėra tikra, bet tam ruošiamasi. Gen. S.E. Anderson dar birželio mėnesį kalbėjo, kad tokie pasiruošimai daromi. Satelitui iššauti į mėnulį arba aplink mėnulį būsią pasinaudota raketa Jupiter—C, kuri sėkmingai iškėlė Explorer IV.

Mokslininkai dar ginčiasi dėl to, ar satelitą sprogdinti mėnulio paviršiuje ar apsukti aplink mėnulį. Sprogdinimui priešingi tie mokslininkais, kurie mano, kad bet koks sprogimas, o juo labiau į mėnulį nuneštos žemės bakterijos, gali pakenkti to žemės palydovo tyrinėjimui: kas gi jam iš tikrųjų yra — gal ir kokia gyvybė? Šaunant aplink mėnulį, veiktų specialūs prietaisai, kurie jį nufotgrafuotų iš kito šono, nuo žemės nusukto ir nematomo. Fotografijos būtų perduotos elektroniniu būdu.

Vienas iš kandidatų skristi erdves nuskrido į amžinybę

Kapt. Iven Kincheloe, jr.

Mojave dykumoje, Kalifornijoje, liepos 26 pakilęs iš aviacijos bazės čia pat nukrito, užsidegė ir susprogo sprausminis lėktuvas F-104 Startfighter. Žuvo jųo skridęs lakūnas kapt. Iven C. Kincheloe, aeronautikos ir mechanikos inžinierius. Jisai ir dar du aviatoriai buvo ruošiami skristi į erdves raketa, kuri yra gaminama, bet dar nebaigta. Velionis buvo vienas iš žymiųjų Amerikos lakūnų (jet-ace). Korejos kare atliko 101 skridimą į užfrontę ir nušovė 11 komunistų lėktuvų. Taip pat buvo pasiekęs aukšto skridimo (126,000 pėdų) rekordą. Paliko žmoną su vienerių metų sūnumi ir kito kūdikio belaukiančią. Buvo apdovanotas Sidabrinės Žvaigždės medaliumi.

Didžiausias žemės paviršiaus šaldytuvas

Antarktikos, pietinio žemės ašigalio, tyrinėjimai, pravesti 1957 ir 1958 metais, parodė, kad žemės paviršiuje esame apie 40 proc. ledo daugiau, negu ligi šiol galvota. Tą ledinę žemę tyrė 16 ekspedicijų 8 valstybių: Australijos, Anglijos, Prancūzijos, N. Zelandijos, Norvegijos, Japonijos, Jungtinių Amerikos Valstybių ir Sovietų Sąjungos. Aptikti po sniegu nauji kalnai su gausiais anglies ir geležies rūdos klodais.

KANCLERIS K. ADENAUERIS išlydi į Londoną JA Valstybių sekretorių John Foster Dulles (d.).

VISI ESAME PO VIENU SKĖČIU

Valstybės sekr. Dulles liepos 26, skrisdamas į Bagdodo pakto konferenciją Londone, užsuko į Vokietiją ir kalbėjosi su kancleriu Adenaueriu, kuris, rodydamas didelį palankumą "senam vokiečių draugui", pasitiko aerodrome. Pasikeista trumpom kalbom. Lašnojant, reikėjo skėčio, ir ta proga Dulles pasakė, kad abieju kraštų sutarimą išreiškias tas lietus: "Visi mes esame po vienu skėčiu". Pokalbių metu Dulles turėjo atsakyti į kai kuriuos nemalonius klausimus:

1. kodėl prieš išsikeliant Lebanone ir Jordane, nebuvo pasitarta; 2. Kodėl nepainformavus, pasiųsta JAV kariuomenė iš bazių vakarų Vokietijoje; 3. kodėl panaudotas Nato jėgos, kas vak. Vokietiją stato į kėblią padėtį prieš Sovietų Sąjungą.

Komunikatas skelbia, kad vokiečiai gavo patenkinamus atsakymus ir kad vak. Vokietija palaiko JAV nusistatymą.

Bagdado pakto konferencijoje, kuri dabar vyksta Londone, Dulles tėra tik stebėtoju, nes tam paktui JAV nepriklauso. Dalyvauja Anglija, Turkija, Pakistanas ir Iranas. Irakas jau iškrito. Konferencijos išvakarėse iš Londono korespondentų paskelbtos kai kurios JAV pažiūros vidurio Rytų klausimu:

1. uždrausti gabenti ginklus į vidurinius Rytus, išskyrus Turkiją, Iraną ir Pakistaną, nes šios valstybės priklauso Bagdado paktui, o Turkija — dar Nato;

2. neutralizuoti Lebanoną ir garantuoti saugumą Izraeliui;

3. pripažinti dabartinę Irako vyriausybę.

Manoma, kad tuos klausimas JAV kels ir viršūnių konferencijoje.

Metropolitas bolševikų tarnyboj

Maskvos metropolitas Nikalojus siūlo visų kraštų krikščionim susiųsti savo atstovus į konferenciją ir pasisakyti prieš atominius ginklus, juos pasmerkti. Vatikano radijas, į tai atsiliepdamas, pastebi, kad metropolitas Nikalojus yra Maskvos patriarcho Aleksiejaus pirmoji ranka, bet tokia, kuri "ypatingai priima bendradarbiavimą su bolševizmu". Jis palaikė Maskvą bolševikinio teroro Vengrioje metu ir atvejų atvejais piktai puola Vatikaną ir popiežių bolševikiniu melu. Vatikano radijas pastebi, kad nevisi rusų ortodoksų vyskupai ir kiti dvasiškiai yra kolaborantai su bolševikais. Kai kurie iš jų yra persekiojami, veikia pogrindyje, yra kalinami ir nukankinti. Gi dėl tos pačios konferencijos Vatikano radijas pacitavo popiežiaus Pijaus XII žodžius iš jo kalėdinės kalbos: 'Mes apgailime su dideliu liūdesiu, kad kai kurie net katalikai, dvasiškiai ir pasauliečiai, paremia klaidinimo taktiką, kurios pasekmių nei jie patys nenorėtų'.

● **Amerika** turi skolų 280 bilijonų do'erių. Vyriausybė prašo kongresą leisti skolą dar padidinti 8 bilijonais dol.

Motina, praradusi mažą sūnų, surado jį jau kunigą

Toronte, Kanadoje, prieš mėnesį šv. Bazilijaus seminarijoje buvo įšventintas kun. Michail Zolondek, kurį motina buvo pradūdusi prieš 21 metus ir nežinojo, kur jis yra nei jisai nieko nežinojo apie savo motiną nors abu gyveno. Ontario provincijoje: sūnus Windsore, motina — Sudbury. O išsiskyrė jie tokiu būdu.

Prieš 21 metus Mrs. P. Zolondek, kilusi iš Lenkijos, gyveno ūkyje netoli Winnipego su trim mažais vaikais, iš kurių vyriausiam Mykolui tebuvo 6 metai. Vyrui mirus, o motinai susirgus ir ligoninėje pragulėjus 5 mėnesius, vaikai buvo paimti į prieglaudą. Prieglauda leido berniuką įsūnyti svetimiem žmonėm. Motinai tesakė, kad esąs gerose rankose, bet nedavė jokios kitos žinios. Nei sūnus nieko negalėjo sužinoti apie savo motiną, kuri ištekėjo už kito vyro ir gyveno Sudbury, Ont. Tiktai prieš šventimus kun. M. Zalondek išgavo iš prieglaudos motinos adresą ir jai paskambino.

PASIRINKITE KITĄ UOSTĄ

Port Everglades uosto Floridoje viršininkas Nelson DeBan įsakė nepriimti ir nekrauti jokių komunistinių kraštų prekių. "Aš nenoriu, kad mūsų uostas turėtų kokių reikalų su komunistų siuntom, — jis pareiškė. — Jeigu JAV valstybės departamentas nori paskatinti prekybą su raudonais kraštais, tai tam gali pasirinkti kitą uostą".

● **New Yorko** biržoje praėjusią savaitę smarkiai kilo akcijos. Tai buvo geriausios dienos per visus metu. Tai rodo, jog tikimasi dar didesnio ginklavimosi ryšium su dabartiniu politiniu įtempimu.

● **Popiežius Pijus XII** dėl įtempimo tarptautinėje politikoje nutraukė atostogas. Vatikano sluogsniuose manoma, kad įtempimas dar gali trukti iki rugpiūčio vidurio.

● **JAV karo aviacijos** lėktuvų katastrofose per 5 metus žuvo 6000 karių. Tai yra 19 kartų daugiau, negu trijų metų Korėjos kare.

KUN. ADOLF BORMAN, S. J., įšventintas Austrijoje. Jis yra sūnus Martino Bormano, Adolfo Hitlerio padėjėjo, pasižymėjusio savo žiaurumu ir netikėjimu.

● **Elzbietai II,** Anglijos karalienei, padaryta antroji nosies operacija. Ji susirgo sinusitu.

● **Izraelis** pirmas buvo įspėjęs JAV ir Angliją apie ruošiamą Irake sukilimą, bet į tai nekreipta dėmesio.

● **Molotovas** buvo vienas iš aukštojo rango komunistų, kuris lankėsi ir miegojo Baltuose Rūmuose (Linkolno kambaryje). Tai buvo praėjusio karo metu.

● **JAV** prieš pat Irako sukilimą ten pasiuntė sprausminių lėktuvių F-86 naujausius modelius; jie dabar pateko į sukilėlių rankas.

DĖL VIRŠŪNIŲ KONFERENCIJOS NUSILENKTA JĖGAI

Viršūnių konferencija New Yorke, Saugumo Tarybos rėmuose, greičiausiai nebus išvengta, nors JAV jos ir labai nenori. Buvo atmuštos dvi Chruščiovo atakos: susitikti bet kur tuojau ir susitikti liepos 28 New Yorke Prez. Eisenhoweris pirmąjį reikalavimą atmetė, susitikimą nukreipęs į Saugumo Tarybą, o antrąjį — kad jis per skubus ir Saugumo Taryboje. Tai pareikšta prez. Eisenhowerio liepos 25 laišku. Sovietų atsakymas į jį dar negautas, nes nukeliant datą, kartu dar pareišta, kad kviesti viršūnes turinti pati Saugumo Taryba. Antra, prez. D. Eisenhoweris atmetė Chruščiovo norą primesti tam susitikimui savo tvarką. Turi būti laikomasi Saugumo Taryboje priimtos procedūros: dalyvauja tik Tarybos nariai ir kviestieji svečiai be balsavimo teisės. Taip pat dabotvarkėje negali būti aprėžta tik Lebanono ir Jordano klausimu, nes pavojų taikai sudaro ir kitos agresijos.

Jungtinėse Tautose dabar tikas bruzdėjimas dėl to susitikimo — kaip ir kokiu būdu ji pravesti. Vakarų diplomatai tuo tarpu siuva iš vieno krašto į kitą, o žurnalistai — komentuoja, kam iš to bus naudos ir kam pikto.

Amerikiečių spaudos komentarai yra pesimistiški. **Joseph Alsop** (NYT) pastebi, kad Chruščiovas viršūnių konferencijos pasiekė jėga. Buvo nusileista jo grasinimui, kad Sovietų Rusija turinti vandenilio bombas ir raketas. Tai pabrėžta pirmoje Sovietų notoje. **J. Alsop sako, kad tokia nota turėjusi būti visiškai atmesta.** Toks buvęs ir Dulles nusistatymas. Labiausiai įsigąsinę britai, ir jiems nusileista. Dėl to sutikta su konferencija, kuri tegalinti būti "Pabaisa".

D. Lawrence (NYT) rašo, kad ta viršūnių konferencija tegalima karą priartinti, o ne jį nustumti. Karo galimybės dabar per pusę tokios ("Fifty—fifty"), kaip ir taikos. Visa nelaimė prasidėjusi nuo viršunių susitikimo Ženevoje. Tuojau po to sekė Suezo konfliktas, kai Sovietai ėmė teikti ginklus Egiptui. Kas seks po siusitikimo New Yorke?

Konferencijos klausimą aptarus Jungtinėse Tautose, ji gali įvykti apie rugpiūčio 10-11.

Tramdo Sovietų ambasados įžūlumą

Valstybės departamento vardu pasekretorius Robert Murphy dar prieš dvi savaites įspėjo Sovietų ambasadorių Michailą A. Menšikovą, kad diplomatijos taisyklės reikalauja laikytis tam tikros tvarkos: pav. nesiųsti raštų kitom JAV įstaigom kaip tik per Valstybės departamentą. Mat, JAV senatorius, kongresmanus, aukštuosius pareigūnus ir JAV valdines įstaigas užplūdo propagandiniai ir prieš Amerika nukreipti raštai, neva Sovietų ambasados "spaudos pranešimai". Vienas įvardintas: "Taiką mylintieji žmonės pasipriešins kriminaliniams agresorių planams". Puolama JAV politiką viduriniuose Rytuose. Liepos 26 buvo padarytas dar antras įspėjimas liautis su ta nelegalia ir su diplomatijos etiketu apsilenkiančia propaganda.

(Kai Sovietų diplomatai nesilaiko kitame krašte privalomo etiketo ir jaučiasi kaip "Namie", ar nevertų juos ir pasiųsti namo).

IOWA universitete pagaunami pirmieji radijo pranešimai aplink žemę paleisto satelito Explorer IV.

WALES princas Charles, 10 metų

WALES PRINCAS

Anglijos karalienė Elzbieta II savo sūnų Karolį, 10 metų, liepos 26 sosto aktu paskelbė Wales princu. Tokiam paskelbimui parlamento pritarimo nereikia.

Lietuviška spauda į Briuselio parodą

Darbininke liepos 8 buvo paraštya apie Briuselio parodą, kurioje Amerikos paviljone spaudos skyriuje yra latvių spaudos, o nėra lietuvių. Ryšium su tuo gautas pranešimas iš Lietuvos atstovo Washingtone J. Kajecko, kuriame painformuoja:

padariau atitinkamų žygių ir jų pasėkoje reikalas jau išspręstas teigiama prasme. Pereitą savaitę pasiunčiau kur reikia po vieną egzempliorių visų mūsų turimų ir JAV leidžiamų žurnalų ir laikraščių

Visi jie skubos kellu persiunčiami į Briuselį tame paviljone išstatyti.

Viena tik nežinau, ar jie visi bus išstatyti, nes jų gan daug susidarė. Kiek ten tamtikslui turima vietos — aš nežinau. Bet viena tikra, kad mūsų spaudos ten bus išstatyta'.

Su dideliu pasitenkinimu sutinkant šio reikalo sutvarkymą, tenka prisiminti, kad tame pat nr. buvom rašę ir apie Vatikano paviljoną, kuriame "tylinčios bažnyčios" skyriuje buvo visai "nutylėta" Lietuvos bažnyčios padėtis. Buvom pagei davę, kad tuo reikalu lietuvių visuomenę painformuotų Lietuvos atstovybę prie Vatikano. Ligi šiol tokios informacijos neteko niekur pastebėti.

Rytuose nieko naujo

Ir vėl bolševikų agentų lapeliai apie grįžimą į rojų • Iš tokio rojaus per 2 metus atsirado "respublikos bėglių" Vokietijoje 540,000 • Persekiojimas ir bėgimas pasidarė toks įprastas dalykas, kad žinios apie tai sutinkamos kaip "nieko nauja".

Geltonas—raudonos spaudos lapai išlindo iš voko, kurį šį rytą atnešė paštas. Ant voko uždėtas siuntėjo adresas **New Yorke.** Voke geltonuose — raudonuose lapuose atspaustas "Už sugrįžimą į tėvynę" pagalbos tarybos biuletienis Nr. 4, datuotas **Chicagoje.** O kai pradėdi skaityti, turinys rodo jį kilus iš **Vokietijos.**

Taip Michailovo komitetas perregimai maskuoja norą parodyti, kad turi čia Amerikoje agentus, kurie yra sudarę "moprą". Sudarinėti įspūdį, kad turi čia savo slaptus agentus talkininkus, nė nereikia, nes visi gi žino, kad New Yorke yra Jungtinės Tautos, Sovietų konsulatas ir kitos šnipus maskuojančios firmos.

Popierio prirašyta 10 puslapių. Jei neskaitysim dviejų dalykų, tai 10 puslapių nieko nėra. O tie du dalykai — tai neišradingas pletkelių rankiojimas apie lietuvių įstaigas, asmenis tremtyje, ir nuolatinis raginimas grįžti į tėvynę, kurioje pienas su medum teka ir rojaus laimė gyvena.

★

Po šio laiško imame laikraštį —taip pat iš Vokietijos — vardu "Welt und Heimat". Jo korespondentas pasakojas aplankęs vakarų Berlyną ir norėjęs pamatyti tą sieną, už kurios esąs tas laimės rojus.

"Anapus zonos yra mano motina", — pasakojos korespondentui taxi šoferis. — "jau senutė, 86 metų; ji turi nameliuką su daržu prie vieno iš Berlyno ežerų; nuo zonos akmeniu damestetum".... Bet šoferis jos nematė jau šešeri metai. Namelis ir daržas jam priklausytų. Bet jis nesirengia ten vykti....

Yra kažkas, kas neleidžia kelti kojos į tą rojų.... Tokių vakariniame Berlyne esą 30,000.

Nuėjo korespondentas į Marienfeldo stovyklą. Čia atsiduria tie, kurie gyveno komunistiniame rojuje, bet vieną dieną pajuto, kad nebepakeliamas daros politinis prievartavimas, šnipinėjimas, dvasinis pavergimas. Rizikuodami būti pagauti ar nušauti, smunka į kitą puse zonos. Berlyne tokius vadina "respublikos bėgliais": mat, komunistinė Vokietija didžiuojasi esanti "demokratinė respublika".

"Respublikos bėgliai" atsiranda Marienfelde su tuščiais kišeniais, bet vilties pilnom širdim.

Marienfelde jų telpa tik 2.500 Yra ir daugiau stovyklų. Visose Berlyno stovyklose telpa 13.500. Tai tik pereinamosios stovyklos. Apklausiami, aprūpinami dokumentais jie sodinami į lėktuvus ir pergabenami į vakarų Vokietiją.

Michailovo akcija

Čia susirenka ne tik vyrai. Antai, korespondento akį užkliuvo moteris su dviem vakais. Jis įsiklausė, kad komisija tikrino moters pasipasakojimą. Moteris padoriai apsitaisius, ir vaikai taip pat. Pasirodė, jos vyras buvo nuo jos atsiskyręs. Vyras turįs didelių politinių ambicijų. Buvęs kitados aviacijos kapitonas, dabar nuo 1946 jau SED (partijos) narys ir aukštas pareigūnas. Jis norįs, kad vaikai nieko neišgirstų apie religiją ir būtų auklėjami tik komunistiškai. Moteris negalėjo su tuo sutikti. Jautė, kad yra sekama. Ir vieną dieną su vaikais atsidūrė už rojaus sienos.

Tokių "respublikos bėglių" šiemet per pirmus tris mėnesius buvo 69,000. O per paskutinius dvejus metus iš ano respublikoniško rojaus atbėgo daugiau kaip pusė milijono (540, 000).

Vokiško laikraščio korespondentas savo pasakojimą pavadino "Rytuose — nieko naujo" ...."Nieko naujo", jei žmonės bėga iš raudono rojaus. "Nieko naujo"—vadinas, nebedaro įspūdžio. Visi prie tokių žinių priprato. Būtų gal didelė naujiena, jei imtų bėgti į priešinga pusę.

"Nieko naujo", jei rytų Vokietojos komunistinė statistika rodė 1955 gyventojų rytų Vokietijoje buvus 17,944,000, o 1956 — 17,716,000. Vadinas, Maskvos sukurtas rojus, anot korespondento, tuštėją.

Tai nėra "Vakarų propagandos" išradimas, o tai yra gyvenimo faktai, kuriuos patvirtina sovietinė statistika.

Grįžtant prie geltonai raudonų "mopro" lapelių, galima būtų sakyti taip pat "nieko naujo" — nieko, nes lapeliuose skelbiamas tas pats nusibodęs melas, kuriam priešingai byloja gyvenimo faktai. Ir iš Lietuvos bėgtų taip pat kaip iš Vokietijos raudonojo rojaus.

Tačiau už to "nieko naujo" slepiasi didžioji šių laikų nelaimė. Tos nelaimės yra dvi pusės. Viena — žmonių ir tautų masinis prislėgimas ir išniekinimas iki to, kad jie praranda mirties baimę ir leidžias bėgti, kur tik gali. Antra — Vakaruose esančių žmonių apspiratimas su tuo, nutilimas ir pasidavimas įkalbinėjimam, kad tokia padėtis yra "rojus" ir ją reikia pripažinti, įamžinti.....

M.

NEIL H. McELROY, ginybos sekretorius, Washingtone pareiškė, kad Amerikos ginkluotos pajėgos yra pasiruošusios ir gali būti perkeltos iš vieno pasaulio krašto į kitą.

AMINTORE FANFANI, Italijos ministeris pirmininkas, su savo sūnumi Giorgio, 6 m. Liepos 29 jis lankosi Amerikoje.

Žmogus ant plono ledo

DIENOS VEIDAI

Prezidento Eisenhowerio naujas svečias — **Amintore Fanfani,** Italijos ministeris pirmininkas ir užsienių reikalų ministeris, o taip pat Italijos krikščionių demokratų partijos lyderis.

Dėmesio centre Amintore Fanfani yra jau nuo 1954, kada jis buvo išrinktas partijos kongrese Neapolyje partijos sekretorium. Tai buvo jaunesnės, dinamiškesnės, socialiniu atžvilgiu pažangesnės grupės, vadinamos "Iniziativa Democratica" laimėjimas partijoje.

Iš naujo dėmesio centre Fanfani atsidūrė šių metų rinkimuose. Jis organizavo visą partijos kovą už laimėjimą. Jei ir negavo daugumos, vis dėlto laimėjo daugiau, nei turėjo. Tai laikoma jo nuopelnu.

Dabar dėmesio centre atsiduria Fanfani jau dėl to, kad išeina iš partijos ir Italijos ribų ir daros europiniu politiku. **Su atsidėjimu stebima, kuria linkme jis vairuos Italiją tarptautinių vandenų srovėje.**

Fanfani, Milano katalikų unto ekonomijos profesorius, buvo didžiojo italų de Gasperi "atrasta". De Gasperi vertino, kad Fanfani moka sukurti sąjūdžius, paversti juos galinga partija, duoti konkrečią programą ir ją įvykdyti. Fanfani savo pirmataką taip pat labai vertino. Net paskutinius rinkimus vykdė šūkiu už de Gasperi. Tačiau nuo de Gasperi padarė Fanfani vieną didelį žingsnį partijos programoje — **į socialinių reformų pusę,** į socialinio teisingumo griežtą ir bekompromisinį vykdymą. Jei de Gasperi socialiniu atžvilgiu buvo laikomas vidurio žmogum, tai Fanfani pasirodė paslinkęs į kairę nuo vidurio.

Atsiremia dabar Fanfani į savo pirmatakus ir užsienio politikoje. Tačiau ir šioje srityje jis daro naują žingsnį. Tvirtai laikydamasis Nato, jis betgi nori būti labiau nepriklausomas; nori turėti pačiame Nato daugiau reikšmės.

Tuo reikalu jis jau pradėjo pasikalbėjimus su Adenaueriu. Ir de Gaulle jau pakvietė Fanfani į Paryžių. Tai aiškus noras, kad Nato politikoje svaresnis žodis priklausytų pačiai Europai.

Vidurinių rytų kalusimu, kai Amerikos kariuomenė išsikėlė Lebanone, Fanfani aiškiai pasisakė, kad jis rems Jungtinių Tautų sprendimą, bet apie Amerikos žygį rado tikslingiausia visai tylėti.

Fanfani galvoja, kad Italija turi turėti daugiau įtakos arabų kraštuose. Įtakos, pagrįstos bendru susipratimu su arabais.

Italija turi tam tikra prasme pakeisti arabų kraštuose Angliją ir Prancūziją.

★

Kiek Fanfani seksis įvykdyti politinius planus, priklausys nuo to, kiek išsilaikys valdžioje. O ta valdžia atremta parlamento mažuma. Pasukdamas kairėn, jis sudarė koaliciją tik su Saragato socialistais.

Jisai mielai suktų ir į Nenni socialistus, jei tik tie atsiskirtų nuo komunistų. Respublikonai ir liberalai, kurie buvo de Gasperi koalicijoje, dabar išėjo į opoziciją. Fanfani gali laimėti rankų pakėlimą tik tuo, kad respublikonai gali rankų nepakelti. Sakoma, kad, tai labai trapus ledas, ant kurio Fanfani parlamente laikosi.

Ledas juo trapesnis, kad į Fanfani žiūri su nepasitikėjimu partijos konservatyvusis ir vidurio elementas.

Bet jis turi kitą tvirtą atramą. **Tai jo didelė energija, jo ištvermė, jo bekompromisinis idealizmas, jo atsisakymas nuo visokios prabangos, jo darbštumas, kova su biurokratija. Visas tas asmenybės spindėjimas negali nežavėti masės. Tvirtinama, kad dabartiniu metu nėra Italijoje kitos tokios autoritetingos asmenybės.**

Žmogų kai kada atlaiko ir plonas ledas. O tai tada, kada jis ne vietoje stovi, bet greitai juda, čiuožia. Fanfani tokis ir yra.

ŽMONĖS, KURIUOS LAIMĖ LYDI

Anglijos karinė aviacija praneše apie naują šokimo su parašutu pasaulinį rekordą. Du lakūnai, australas leitenantas **J. E. Desalis** ir jo navigatorius **P. H. Lowe,** iššoko iš 16.350 metrų aukščio.

Oficialus rekordas buvo 14. 526 metrų. Jis priklausė rusui Nikolai Nikitine.

Abiem Anglijos aviatoriam rekordas pasisekė netyčia. Viršum rytinės Anglijos sprausminis bombonešis sugedo, ir jie buvo įšmesti su visa sėdyne. Per 13.000 metrų jie krito su savo sėdyne, kuri buvo prilaikoma tik menko prie sėdynės pritaisyto parašiuto. Jau 3000 metrų nuo žemės atstume lakūnai atsipalaidavo nuo sėdynės ir pakibo ant savų parašiutų ir laimingai nusileido.

Tai jų laimė. Bet nuostabus dalykas nutiko su kitu Anglijos lakūnu karo metu. Jo vardas— **Nicholas Alkemade.**

1944 kovo 24-25 anglų lėktuvai atliko uždavinį prie Berlyn. Viename iš lėktuvu buvo minėtas Nicholas Alkemade. Grįžtant namo Ruhro krašte staiga lėktuvas gavo priešlėktuvinės smūgius ir užsidegė. Jaunas 21 metų Alkemade gavo įsakymą šokti lauk. Kai pradarės duris rengėsi šokti, buvo jau vėlu — jo parašiuto šilkas buvo susviles. Bet tepalas ir benzinas degdami artėjo, ir Alkemade pasileido žemyn. Dar suspėjo krisdamas pastebėti ir nustebti — žiūrėdamas žemyn pro savo kojas, jis matė žvaigždes. Jo pulta, vadinas, galva žemyn.

Kai jis atsigavo, pajuto, kad labai šalta ir koją skauda. Rado, kad ir jo laikrodis tebeina. Jis rodė 3 val. ryto. O pašautas lėktuvas galėjo būti apie vidunaktį. Bijodamas sušalti, jis pradėjo švilpti ir šaukti. Atvyko greitai vokiečiai. Paėmė jį nelaisvėn, nugabeno į ligoninę. Kai paskiau pradėjo tardyti, tai klausinėjo, kur jo parašiutas. Nenorėjo tikėti, kad jis parašiuto neturėjo.

Tik viską ištyrus, pasirodė, kad Alkemade pataikė kristi į tankias medžio šakas, kurios jį apdraskė, bet greitį sumažino; paskui jis nukrito į sniegu apklotą krūmą.

Taip, be parašiuto jis nukrito iš 18.000 pėdų aukščio.

Tai jau tikras laimės žmogus, tas Alkemade.

Specialistai apskaito, kad per pirmą sekundę krisdamas žmogus beorėje erdvėje gautų 16 pėdų greitį, per antrą sekundę 48, per trečią 80 ir tt. Krisdamas iš 18.000 pėdų, jis žemę pasiektų 730 mylių greičiu. Tačiau tą greitį sumažina oro pasipriešinimas. Aero medicininė laboratorija apskaitė, kad seržantas Alkemade turėjo žemę pasiekti apie 122 mylių greičiu.

MEDŽIŲ AMŽIUS

Gerai žinome, kad medžio kamiene yra žiedai — rievės, kurias suskaitę galime pasakyti medžio amžių. Kasdieniniame gyvenime žmogus tuo nesidomi, bet botanikams tai svarbu. Jie apčiupinėja kiekvieną seną medį, per didinamuosius stiklus suskaito žiedus — rieves.

Mūsų medžių amžius nėra jau toks mažas. Maumedžiai lengvai sulaukia 700 metų. Kalifornijoje viena jų rūšis uždeda per 1000. Raudonoji eglė žaliuoja 400 m. baltoji eglė — 700. Iš spygliuočių ilgiausiai gyvena tisas (Texas valstybėje), pasiekdamas 3000 metų, kadugys — 2000 m. Gi Afrikos bezdžionmedis gali pasididžiuoti ilgiausiu amžiumi — 5000 metų.

Lapuočiai gi atsilieka nuo spygliuočių. Kaštanas įvaro iki 500 metų, bukas — 250. Ilgiausiai išsilaiko ąžuolas: 350-500 metu ąžuolui vieni niekai; surambėjęs ir nusenęs jis siekia net 1500 metų. Liepa pragyvena 700-1000 metų, riešutas — 300, beržas — 100.

Daugelis šių medžių galėtų papasakoti idomios istorijos, kurią mes, mažyčiai žmones, pažįstame tik iš knygų.

ŽINIOS IŠ LIETUVOS RAŠO ALMUS

Pradeda Aleksos Angariečio kultą?

Lietuvoje kom partija atnaujino įtikinėjimą saviem ištikimiem, kad sovietinė Lietuva esanti įkurta ne prieš 18 metų, bet prieš 40. Reikia, sako minėti 40 metų nuo sovietinės Lietuvos įkūrimo. Vadinas, nuo tada, kai buvo sudaryta Kapsuko Mickevičiaus "liaudies vyriausybė", kuri susilikvidavo, kai raudonoji armija nepajėgė Lietuvos okupuoti.

Kom. partija stengiasi įtikinti kad nuo to laiko Lietuvos komunistų partija visą laiką "vadovavusi" tautai. Ji dėjusis prie visų "revoliucijų", demaskavusi nukrypėlius ir tt.

Tada vienas iš tokių "nukrypėlių" buvo Zigmas Aleksa Angarietis. Jis buvo demaskuotas kaip buržuazinis nacionalistas ir Stalino sulikviduotas. Kai atėjo bolševikai į Lietuvą, buvo uždrausta komunistam net Angariečio vardą minėti. O vieno jau bolševikiniais laikais švietimo ministerijos pareigūno išleista knygelė buvo neleista platinti tik dėl to, kad joje visai atsitiktinai buvo suminėtas Angariečio vardas.

Dabar nusistatymas partijoje pasikeitė. Liepos 11 partijos centro komiteto nutarime Aleksa Angarietis minimas pagarbiai ir laikomas pagrindiniu partijos teoretiku. Taip jis reabilituotas. Tačiau ir partijos centro komitetas nėra tikras, kaip reikės laikytis dėl Angariečio toliau. Reabilituot reabilitavo, tačiau dėl visa ko patarė rašytojam, muzikam rašyti "meninius veikalus" tik apie Kapsuką ir Požėlą. Dėl kitų patariama pirma išsiaiškinti su B. arkov — štabu Vilniuje. Kitaip sakant, reikia atsiklausti rusų komunistų, ką jie pasakys.

EARL R. JOHNSON, 65, Western Union operatorius, West Frankfort, Ill., nepraleido nė vienos dienos darbe. Toje kompanijoje jis dirba 42 metus. Būdamas 9 metų, jis neteko kojos, kurią nupiovė traukinys.

Nauji inžinieriai

Kauno politechnikos institutą šiemet baigė 603 inžinieriai, skelbia "Tiesa".

Šiaurės pašvaistės

Šiemet Lietuvoje gausu šiaurės pašvaisčių. Paskutinė buvusi nepaprastai ryški liepos 8-9 naktį.

Apie Laupinaitį

T. Balso Nr. 53 skelbiama, kad Meldutis Laupinaitis, kurio vardu buvo paskelbta tremtyje knyga "Aš kaltinu", esąs Jonas Laurinaitis iš Naujamiesčio ir jam prikišami kriminaliniai nusikaltimai karui prasidėjus.

Amerikos pavyzdžiu

Kaune Laisvės alėjoje, kuri ir dabar dar Lietuvos valdančios klasės tebevadinama Stalino prospektu, atidaryta vaikų avalynės ir baldu krautuvė. Prekės pagamintos Lietuvoje ir primena savo išvaizda iš Amerikos atsiųstąsias. Kitoj Laisvės alėjos pusėje, kaip rašo "Tiesa", pradėjo veikti "Pienocentro" krautuvė — valgykla, primenanti užeiginę, kur lankytojai patys išsirenka valgius ir užsimoka pavalgę.

Vasara Kaune

"Tiesos" korespondentas A. Kadžiulis korespondencijoj "Vasaros nuotykiai Kaune" aprašo Kauno rinkas, kur gali gauti prigesnėm kainom nei krautuvėse, Kauno autobusus, kur konduktoriai veža be bilieto ir tada pigiau išeina, avalynės parduotuves, kur vasarą negausi vasarinių batų, paprotį vadintis ir dabar "ponais", "poniom" ir "panelėm", Kauno centrinį paplūdinį, kur išsimaudęs Nemune jautiesi kaip "Vazelinu išsitepęs". "Vazelinas" toks geras, kad sunku ir nuplauti. Anksčiau — rašo Kadžiulis — būdavę dar geriau — išsimaudęs būdavai rudas, tarytum visą dieną saulėje kepinęsis. Tik kvapas, girdi, būdavęs ne koks.

Kas pirmasis po Chruščiovo?

Chruščiovo opozicijos vadas Suslovas paskutiniame partijos centro komiteto posėdyje pralaimėjęs, kai Chruščiovą parėmęs apsaugos ministeris Malinovskis. Nuo to laiko Malinovskis esąs dešinioji Chruščiovo ranka. Taip Chruščiovą nuo Malenkovo ir Molotovo buvo parėmęs Malinovskio pirmatakas maršalas Žukovas.

NORINTIEJI GAUTI

GRAŽIŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ,

didelem raidem atspausdintu

maldaknygių,

angliškų St. Joseph's Sunday ir Daily Missals,

puikių kristalinių ir jubiliejinių

SU LIURDO VANDENIU KRYŽELIUOSE ROŽANCIŲ

ir įvairiausių kitos rūšies

devocijonalų,

tesikreipia į

"Darbininko" administraciją.

910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

(tarp Broadway ir Bushwick).

Telefonas: GL. 2-6916

Lietuvių Radijo Valandos Programa perduodama sekmadieniais

WHIL — 1430 kilocycles — Medford, Mass.

Kiekvieną sekmadienį nuo 11 iki 12 val. vidurdienio. Jei norite ką nors pasveikinti ar pranešti, tai asmeniškai įduokite ar siųskite **vedėjui ANTANUI F. KNEIZIUI — Lithuanian Radio Hour, 50 Cottage St., Norwood, Mass.** Skyriai: **Lithuanian Furniture Co.** — O. Ivaškai, 328 W. Broadway, ir Stasys Jakutis, 496 E. Broadway, So. Boston, Mass.; Antanas Daukantas Market, 187 Webster Ave., Cambridge, Mass. Telefonai: **NOrwood 7-1449; SOuth Boston 8-4618 ar 8-1940; Kirkland 7-8533.**

LAISVĖS VARPAS

Naujosios Anglijos lietuvių Kultūrinė radijo programa

WKOX, 1190 kilocykles
Framingham, Mass.
Sekmadieniais
nuo 8 val. iki 9 val. ryte

VEDĖJAS — P. VIŠČINIS
47 Banks St.

BROCKTON 18, MASS.
Tel. JUniper 6-7209

DARBININKAS Published Semi-Weekly except holiday weeks, when issued weekly

THE WORKER (Title Copyright) By FRANCISCAN FATHERS
Eina nuo 1915 metų. 1951 sujungė AMERIKĄ, LDS ORGANĄ DARBININKĄ ir LIETUVIŲ ŽINIAS.
Second-class mail privileges authorized at Brooklyn, N. Y.

SUBSCRIPTION RATES		PRENUMERATOS KAINA	
Domestic yearly	$6.00	Amerikoje metams	$6.00
Brooklyn, N. Y.	$6.50	Brooklyn, N. Y.	$6.50
Half year	$3.50	Pusei metų	$3.50
Foreign	$6.50	Užsienyje	$6.50

Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA. Vyr. red. S. SUZIEDĖLIS
Straipsnius ir korespondencijas redakcija laiko savo nuožiūra. Nenaudoti straipsniai saugomi ir grąžinami autoriams prašant. Pavardė pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.
REDAKCIJA: 910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y. Tel. GLenmore 5-7281

Vilniuje... kur gyvenimas pritilo susimąstęs

★ Vilniuje po 13 metų ★ Lenkų žurnalistas pasakoja savo įspūdžius ★ Kelionė per Lietuvos Brastą, Baranovičius ir Lydą ★ Brasta, mazginė stotis, be traukinių sąrašo ★ Gudija prie Vilniaus Vartų ★ Vilnių atpažįsta net iš griuvėsių ★ Kas sunaikinta ir kas liko? ★ Aušros Vartuose su kepurėm ir be kepurių ★ Susimąstęs miestas ir korespondentas ★ Širdį suspaudžia dabartinės padėties graudumas.

Vilniuje gyvenęs Fr. Hryniewicz, dabar yra Poznanėje, Lenkijoje, leidžiamo laikraščio "Glos Wielkopolski" korespondentas. Iš Vilniaus jisai pasitraukė 1945, bolševikam tą miestą jau užėmus ir metus šeimininkavus. Po trylikos metų gavo leidimą Vilnių vėl aplankyti. Savo įspūdžius aprašo minėtame laikraštyje, o jo ištraukas duoda New Yorko lenkų dienraštis "Nowy Swiat".

Fr. Hryniewicziaus kelionės raportažas yra santūrus bolševikų atžvilgiu. Vis dėlto iš jo prasikiša pastebėta netvarka, Vilniaus miesto apleidimas ir, svarbiausia, graudulys dėl tos padėties, kurioje atsidūrė Vilnius, "vienas iš gražiausių miestų kokius tik žinau".

Savo įspūdžius Fr. Hryniewicz pradeda nuo dabartinės Lenkijos rytinio pasienio.

LENKIJOS-GUDIJOS PASIENY

Koresspondentas nurodo, kad iš Varšuvos į Vilnių galima važiuoti dviem geležinkeliais: vienu-per Baltstogę ir Gardiną, kitu-per Brastą, Baranovičius ir Lydą. Antrasis kelias yra 200 km. ilgesnis. Korespondentas pasirinko tą antrąjį kelią. Tame kelyj pereinamasis punktas yra **Brasta,** kitados vadinta Lietuvos Brasta. Dabar ties ja susieina Lenkijos, Gudijos ir Ukrainos sienos. Autorius pažymi, kad tai yra mazginė stotis geležinkelio linijai Maskva—Varšuva Berlynas. Mes gi galime pridėti, kad toji "siena" atsirado iš Stalino ir Hitlerio susitarimo, grobiant Lenkiją 1939. Bolševikai čia išlaikė savo grobuoniską sutartį, nors vokiečiai buvo nustumti iki Berlyno.

Brasta yra punktas, už kurio baigiasi ir kiek laisvesnė satelitinė Lenkija. Jos paskutinė stotis yra Terespolis prieš Brastą. Keleiviu čia visai sumažėjo. Liko tiktai keliolika, kurie važiavo į Maskvą. Kiti išsėdo pačioje Brastoje.

Brastos stotyje visai nėra sąrašo traukinių, kurie eina į Lenkiją. Reikia teirautis, kada ir koks traukinys veža į Varšuva. Sovietų Rusijos gilumon ir į Pabaltį eina 12 traukinių, bet nurodyti tik galiniai punktai: Maskva, Kijevas, Leningradas, Ryga. Nežinia, kur jie pakeliui sustoja ir kada. Vilniun iš Brastos eina tik vienas traukinys per parą. Tik šventėse paleidžiamas antras. Jie eina per Baranovičius, bet iš tos stoties į Vilnių greitojo traukinio nėra. Taip besibaladodamas per dabartinę sovietinę Gudiją pravažiuoji Lydą ir atsirandi Benekainyse. Čia "Gudija prieina beveik prie Vilniaus vartų".

VILNIUJE - GRAŽIAUSIAME MIESTE

"Po 13 metų, — rašo Fr. Hryniewicz, — vėl vaikštinėju gatvėmis ir užuolankomis vieno iš gražiausiųjų miestų, kokį kada teko pažinti — tai Vilnius Jis turi savo būdingą bruožą — tą, kurį išreiškia jo mūrai ir pastatai savo žavia architektūrine kūryba. Atpažįstu ją net iš griuvėsių, ir randu naujų žymių. Miestas, kuriame nuo pat jo pradžios (1323 metų) kryžiavosi rytų ir vakarų kultūros, nėra dar praradęs savito charakterio, nors po paskutinio karo tame senam meno kūrinyje yra palikę didelį įpleišėjimai. Išnyko getas su jo būdingom medinėm sinagogom, kurie siekė XVI amžių. Nėra senojo pašto arba buvusiųjų Radvilų rūmų. Nėra ir XVIII amžiaus Collegium Nobilium, kur prieš karą buvo Slowackio vardo gimnazija. Tačiau yra išlikę bažnytinės architektūros paminklai — 32 bažnyčios, išskyrus išnykusią augustinijonų. Stovi ir puikūs univertiteto pastatai.

Autorius pastebi, kad naujų pastatų Vilniuje yra atsiradę. Jie taip pat nėra priderinti senajam Vilniuje, nėra "paisyta miesto grožio arba estetikos". Tiktai meksfaltuotų gatvių daugiau atsiradę — daugiau negu per 20 metų prieš karą (Lenkijos valdymo laikais). Tirščiau apsistatęs Žvėrynas. Sporto stadijonas prie Neries išplėstas 80,000 žiūrovų.

AUŠROS VARTUOSE

Aušros Vartai yra išlikę sveiki. Apie juos pasako patarlė: "Čia viskas kaip buvo, tik gal kiek papuvo". Vadinasi, yra apleisti ir neremontuojami. "Pro Aušros Vartus einančia gatve nevažinėjama. Žmonės eina nusiimdami kepures arba ir su kepurėmis" (Ligi bolševikų nė žydai nepraeidavo pro Aušros Vartus, kepurės nenusiėmę). Niekas nepasikeitė nė gretimoje šv. Teresės bažnyčioje.

Korespondentas pabrėžia, kad rytinėje Europoje "negalėjai rasti kito tokio miesto, kuris būtų buvęs toks įvairus religiniu atžvilgiu, kaip Vilnius. Prieš karą čia buvę katalikų, unitų, provoslavų, sentikių, liuteronių, reformatų, mahometonų, karaimų ir žydų. Kiekviena iš tų konfesijų siekė valdyti sielas (tai Fr.Hryniewicziaus linktelėjimas bolševikam), bet buvo laikomasi tolerancijos (susipranta pasitaisyti).

Dabar "tikėjimas jau neturi įtakos sovietinės Lietuvos sostinės kultūriniam gyvenimui", vis dėlto ir toliau "tebetstovi bažnyčios, cerkvės, sinagogos, mečetės ir karaimų kinežės".

SUSIMĄSTĘS MIESTAS

Kitados Maironis eiliavo, kad Vilnius "miega giliai", Fr. Hryniewicz savo ruožtu pastebi, kad kitados apie Vilnių buvo sakoma, jog "jisai savo grožį slepia nuo žmonių akių". Gražiausių architektūros stebukų, esą, reikia ieškoti mažose gatvelėse, jų užuolankose ir kiemuose. Visa tai palikę dabarčiai. kuri neatrodo, tai suprantanti. Gyvenimas einąs nauja kryptimi, atitokusia nuo tos miegančios ar pasislėpsios senovės. Miestas ir toliau "už širdies griebiąs savo ramybe ir besiliejančia graudžia meliodija (rzewną melodją), kurią kiek glūšina naujoviškas gatvės bildesys, tačiau ji aiškiai girdima nuošaliuose miesto kampeliuose, kur gyvenimas pritilo susimąstęs".

Vilniuje gyvenimas pritilo susimąstęs ir laukiąs, anot Maironio, kad laikai atsimainytų: "slėgė pikti, nušvis kiti Lietuvai, mūsų tėvynei".

S. S.

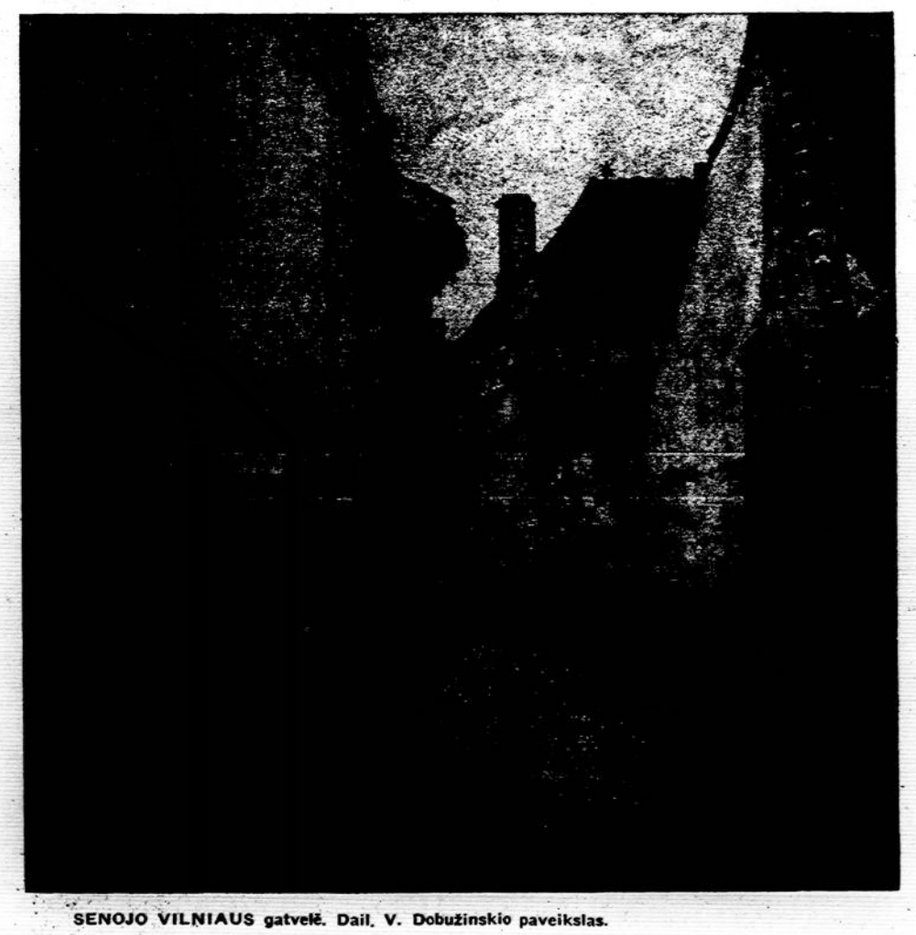

SENOJO VILNIAUS gatvelė. Dail. V. Dobužinskio paveikslas.

Kai žmogiškos pastangos išsisemia...

Popiežius Pijus XII liepos 14, visą mėnesį prieš Marijos Dangun Ėmimo šventę, enciklikos laišku kreipėsi per vyskupus į viso pasaulio katalikus, ragindamas praštyti Dievo Motiną, kad Jos užtarymu liautųsi Bažnyčios persekiojimas ir įsivyrautų pasaulyje teisinga ir tikra taika.

Popiežius karštai nori, kad viso pasaulio katalikai prieš Žolinę, rugpiūčio 15, **viešai melstųsi devynias dienas,** ypač prisimindami Bažnyčią, kuri kai kuriuos kraštuose yra slėgiama ir persekiojama. Tos maldos turi sietis su artimo meilės darbais ir ryžtu taisyti savo gyvenimą bei netikusius įpročius. Prašo melstis ir už tuos, kurie persekioja, primindamas apaštalo šv. Petro žodžius romėnams: "Laiminkite tuos, kurie jus persekioja" (Rom. 12, 14(, kad ir jiem būtų suteikta dangaus malonė ir šviesa.

Šį savo raginimą popiežius pagrindžia tuo, kad **žmogiškos pastangos pasiekti linkmės į gerą yra beveik išsisėmusios,** o pavojai yra tokie dideli, jog jie graso žmonijai sunaikinimu. Žmonių genijus yra aptikęs tokį nežmogiškos jėgos ginklą, kad tai gali vesti į pražutį ne tiktai tuos, kurie bus nugalėti, bet ir tuos, kurie tartųsi nugalėję.

Suminėjęs tą baisų atominį ginklą, kaip grėsmę, popiežius nurodo, kad pati priežastis tos grėsmės yra kur kitur, būtent, **žmonijos atitolime nuo Dievo tvarkos.** Tai matoma iš Bažnyčios persekiojimo ir Dievo įstatymą laužymo.

Bažnyčios persekiojimui parodyti popiežius skiria didelę dalį savo enciklikinio laiško. Sumini, kad tikintieji statomi prieš dilemą: **netikėti arba kentėti.** Pabrėžia, kad nėra laisvės tikinčiųjų draugijom, spaudai, mokyklom, bažnyčiom. Kunigai ir misionieriai įkalinami arba išvejami, nukankinami. Bažnyčios teisės trypiamos. Šventajam Sostui paneigiama teisė su tikinčiaisiais palaikyti ryšį, administruoti, parinkti ir konsekruoti vyskupus, tartum Bažnyčia būtų tiktai koks vidaus reikalas, priklausąs nuo civilinės valdžios, o ne Dieviškoji institucija, skirta apimti visus žmones. **Tuo būdu stojama prieš patį Dievą ir laužoma Jo tvarką.**

Galima suprasti, kaip tokiom sąlygom sunku tikintiesiems išlaikyti savo tikėjimą ir vienybę su Bažnyčia. Toji vienybė taip pat siekiama sudrumsti ir sutraukyti. **Popiežius iškelia drąsiuosius, kenčiančius ir nelūžtančius ir siunčia jiem paguodos žodį,** primindamas, kad Dievas žino ašaras ir kentėjimus tų, "kurie persekiojami dėl teisybės" (Mat. 5. 10). Šventasis Tėvas dar pabrėžia: **"Krikščionybė sukurta bendruomenė gali būti puolama, bet negali būti nugalėta, nes ji remiasi ne žmogiškąja jėga, o dieviškąja .... yra tikra, kad pabaigoje išeis nugalėtoja ir triumfuos Bažnyčia, kaip ir mūsų Išganytojas Kristus.**

Krikščionybės atmetimas žalingas ir kitiem kraštam, kur Bažnyčia nepatiria tokio persekiojimo, bet kur vis dėlto tebesklinda materializmas ir ateizmas, plūsta piktybė iš spaudos, radijo ir televizijos, užgaunama moralė ir Dievo autoritetas, žodžiu, sueinama į konfliktą su krikščioniškąja religija. **"Tai yra žalinga ir neprotinga, nes krikščioniškojo tikėjimo ištvermė garantuojam Dievo ir paliudijama istorijos....** Kiekvienas namas, nestatomas ant tvirto pagrindo, sugiūva. Kiekvienas mąstymas, neapšviestas Dievo šviesos, pamažu nutolsta nuo tikros tiesos.... Galima atjungti upelį nuo jo versmės, bet jis išdžius" Tokia sausra jaučiama nukrikščionėjusioje visuomenėje, ir tai neneša žmonijai gero.

Žmogaus vienom pastangom, kad ir labai gerom, negalint daug ko palenkti geresnėn pusėn, **"kelkime savo maldas į Dievo Motiną, tikėdamiesi, kad Jos užtarymu ateis mums daug taikesnės ir laimingesnės dienos".**

Vatikano radijo ir telegrafo tarnyba

Vatikane, prie šv. Petro bazilikos, stiebiasi aukšti radijo stoties HVJ stulpai. Jie aiškiai išsirėžia iš senovinių renesanso pastatų. Tai jau mūsų laiku civilizacijos ženklai. Bet jie praktiški: per tą radijo stotį Vatikanas pasiekia visą pasaulį. Pasiekia jį radijo transliacijomis ir telegrafu.

Radijo transliacijas galima perduoti iš šv. Petro bazilikos ir Vatikano rūmų. Beveik kiekvienam svarbesniam kambary yra priimtuvas, kuriuo susisiekiama su radijo stotimi. Bet to, yra du gerai orgaizuoti judomi vienetai, kurie radijo transliacijas gali perduoti iš bet kurios Romos bažnyčios ar vietovės. Visam tam darbui ir pačiai stočiai vadovauja kun. S. Stefanizzi, vienuolis jėzuitas, mokęsis JAV ir čia studijavęs radijo techniką.

Vatikano radijas yra labai svarbus Šv. Sosto ryčiui su visu pasauliu ir kraštais už geležinės sienos. Per Vatikano radiją perduodamos Šv. Tėvo kalbos, enciklikos, audijencijos, informacijos apie kongresus, suvažiavimus, įvairios žinios ir k. Telegrafu (tam tikrais sutartais ženklais) Vatikanas susižino su savo pasiuntiniais (diplomatais) visame pasaulyje.

Kraštam už geležinės sienos per Vatikano radiją teikiamos instrukcijos ir pamokymai. Devynis kartus per savaitę duodama programa klierikam ir kunigam už gelžinės sienos. Tai vadinamas seminarijos ir informacijos kursas: duodamos teologinės žinios, atpasakojamos enciklikos, nauji potvarkiai ir k. Kiek toji radijo tarnyba svarbi, liudija kun. Th. Zubek, pranciškonas, kuris ligi 1951 metų buvo komunistų nelaisvėje. Jis sako, kad "mes klausydavome Vatikano radijo, prigludę ausis prie radijo aparatų, kaip kaliniai prie savo kameros durų".

Per Vatikano radiją duodamos ir lietuviškos translaicijos į pavergtąją Lietuvą.

Ig Ma

ANDRIUS

(1)

Mano pusbrolį Andrių jūs visi gerai pažįstat. Gal ne vienas klausėte ir jo istorijų. O pasakoti jis moka, tik reikia mokėti jį užkalbinti. Juk tik tam Ponas Dievas jį leidęs ir į pasaulį — pasakoti tikruosius atsitikimus (arba, nugirdus kitų kalbas, jas iš naujo daug prašmatniau perpasakoti). Tačiau visi gerai žino, kad Andrius tų pačių istorijų niekada nekartoja. Ir kaip jis jų nepasakos? Juk, ar ne jis visur buvęs ir visa matęs? Ar ne jis taip gerai visa žinąs? Ir tie tikriausi atsitikimai pilasi iš jo burnos kaip iš gausybės rago.

Pereitą sekmadienį Ramintos parapijiečiai atėję į ankstyvos mišias pamatė, kad visiems pažįstamo zakristijono Jakulio kaip ir nebūta. Nudengia altorių, uždega žvakes, nukrapšto nuo jų nutekėjusį lašą ir lyg užsakytas tūpčioja aplink altorių plonakaklis Šiugždinis. Užsivilkęs naujutėle kamža, apsiavęs gerai išblizgintais batais, pagaliau visiems pastebimai švitinčiu veidu, sakytum, vos tik iš surmaišio ištrauktu sūriu.

Ir kaip tai galėjo atsitikti? Juk niekas niekada ir niekur negirdėjęs, kad klebonas būtų Jakuliu nors per nago juodymą nepatenkintas, ar kam nors vieną žodį būtų prieš Jakulį šeptelėjęs. Taip, pats senieji atsimena, kad Šiugždinis buvęs zakristijonu ar prieš dvidešimt metų ir tą darbą išmano. Bet kas gi gali pasakyti, kad to darbo nemoka Jakulis, kurs dar pereitą sekmadienį taip energingai daręs bažnyčioje tvarką.

Pagaliau visi žino, kad Jakulis tikrai šykštus, kad jis už centą sutiktų varyti į Kauną utelę, bet visais kitais atvejais — tikrai padorus žmogus: ir tvarkingas, ir darbštus, ir blaivus, ir taikus, ir, pagaliau, neplepus. Niekam nieko be reikalo neišplepės. O bažnytiniame gyvenime šitai tikrai svarbu, nes jokiam klebonui nėra malonu, kai iš zakristijos ima riedėti į visas puses įvairių tauškalų bangos, lyg į vandenį mesto akmens sukelti verpetai. Bet svarbiausia, kad čia net šuo neamtelėjo apie kokį nors nesutarimą tarp klebono ir zakristijono. Trumpai tariant, niekam net į galvą neatėjo kad Jakulis būtų vieną dieną pakeistas kitu.

Šventoriaus pakraštyje, prie akmenų tvoros, susispietė būrelis parapijos vyrų ir traukydam pečiais, ėmė šį klausimą kabinėti iš visų pusių. Bet, atvirai kalbant, tai ir buvo tik kabinėjimas, tik dalyko pešiojimas ar tampymas, tačiau niekas nieko tuo reikalu nežinojo, taigi, nieko negalėjo ir pasakyti.

— Va, ateina Andrius. Jis tikrai jau žino! — tarė vienas iš būrelio.

— Na, kaip jis nežinos? Juk vargoninkas jo svainis! — autoritetingai pritarė kitas ir su bendrakalbiais įbedė akis į plačiais žingsniais artėjantį Andrių.

— Tai ko jūs, vyrai, taip spoksote į ateinančiuosius? Gal manote, kad aš iš kitos parapijos?

— Taigi, Andriuli, tave tai mes jau ir iš batų pažintume! Bet mūsų galvos susisuko dėl permainų parapijoje. Sakyk tu mums, Andriuli, dėlko klebonas atleido Jakulį, o priėmė Šiugždinį?

Ar Šiugždinis pasisiūlė už mažesnę algą? — ne tai norėdamas visus prajuokinti, ne tai pabrėžti savo dalyvavimą sprendžiant tokius svarbius parapijos klausimus, įsiterpė Žiūronių turčius Šaukėnas.

— Šiandie bažnyčioje jau zakristijonauja Šiugždinis, — trumpai pridūrė visą pasikalbėjimą užmezgęs Vaitėnas.

Andriui, sakytum, to ir tereikėjo, nes jis tik dabar sugriebė visą zakristijos situaciją, visą vyrų sumišimo priežastį. Tačiau nenorėdamas išsiduoti, kad šiuo klausimu nieko nežino ir neturėdamas ką į klausimus atsakyti, tik patrauktė pečiais, reikšmingai pakraipė galvą ir tikrojo dalykų žinovo veidu pridūrė:

—Žinote, vyručiai, čia ilga istorija, o neužilgo skambins ir sumai. Taigi, atidėkime visą šią istoriją kitam kartui! — norėdamas išsipainioti iš nieko nežinančiojo padėties, pasiūlė Andrius.

— Tai kad mes jau buvome ankstyvosiose ir dabar turėsime kuokštuoti namo! —geraširdiškai prisipažino vienas iš pokalbio dalyvių.

—Nugi, Andriuli, sakyk nors trumpai! Sakyk bent dėlko? — spaudė kitas.

—Ar Jakulis kuo nusikalto? Ar šiaip kas atsitiko? — sprudo vienas po kito klausimai lyg iš slėgtuvų.

Tačiau Andrius, prisiimdamas tikrojo žinovo povyzą, tik šyptelėjo visa burna, mostelėjo kaire ranka ir, nelaikydamas klausimo itin svarbiu, pridėjo:

— Na, tai kas čia tokio? — išgirsite kitą savaitę!

Ši pastaba sukėlė tikrą vyriškų ermideri. Visi ėmė šnekėti kartu, vienas per kitą klostyti negalimo atidėliojimo argumentus, nes visi buvo įsitikinę, kad įvykis tikrai nėra ellinis. Pagaliau visi ėmė po truputį rimti ir visi sutiko, kai Andrius gana griežtai ir aiškiai pareiškė kad jis to įvykio priežastis galįs jiems išdėstyti tik po sumos, tačiau jokiu būdu ne dabar.

—Pagaliau, vyručiai, aš dar turiu prieš sumą būtinai užbėgti pas Šliomkę! — pridūrė Andrius ir, nieko nelaukdamas, nužygiavo Šliomkės link.

Pasilikusieji ėmė kraipyti galvomis, skirstytis į mažesnius būrelius, vienas kitam dėstyti savus samprotavimus, bet niekas nėjo namo. Visi juto, kad čia įvykis buvęs neabejotinai svarbus. Greit šis įvykis apėmė visą į sumą susirinkusią minią. Daugybė parapijiečių būriavosi šventoriuje ir greta jo ir visi čiučėjo apie įvykusį faktą, bet vistiek niekas nežinojo tikrosios to fakto priežasties.

Suėję į bažnyčią visi matė žvaliai judant sudžiūvusį Šiugždinį, bet niekas nematė Jakulio, nors kai kurie žvalgyte žvalgės į visas bažnyčios pakampes. O Andrius pasienyje visą laiką savo galvoje dėstė ir dailino Jakulio atstatymo istoriją.

Kai pamaldoms pasibaigus visi išgužėjo iš bažnyčios, iškėblino kartu su visais ir Andrius. Prie šventoriaus tvoros, toje pačioje vietoje, jau stovėjo dvigubai didesnis vyrų būrys ir žvilgčiojo į šalis, atidžiai stebėdami plaukiančią minią, kada joje pasirodys Andrius.

Kai tik šis atsiskyrė iš minios, vyrai jį beregint apspito ir Andrius pasijuto esąs kaklus ištiesusios vyrijos vidury. Visų kaklai buvo aiškiai pakrypę į Andrių visi buvo ištroškę girdėti tikrąją priežastį, iš tą dalyką geriausiai žinančio lūpų.

— Na, tai, Andriuli, nieko nelaukdamas ir dėstyk! —vėl pradėjo Vaitėnas.

— Atvirai prisipažinsiu jums, vyručiai, kad man ir nepatogu visas paslaptis knaisioti, — lyg visa apgailestaudamas, tarė Andrius.

—Tai ot, rado nepatogumą! Juk mes gi visi parapijiečiai, visi kaip savi! Tai kam ir koks čia gali būti nepatogumas? — ėmė užauti ištisę kaklai.

— Na, kad jau taip, tai žinokitės! Man negaila! —vis lyg turėdamas tam tikrų abejojimų, sutiko Andrius.

(bus daugiau)

KŪRYBOS PRIEDAS

LIETUVĖ EUROPOS ARCHEOLOGŲ KONFERENCIJOJ

Dr. M. Gimbutienė, dirbanti Harvardo universiteto Peabody muziejuje, rugpiūčio 6 d. išvyksta kelionei į Europą. Kelionėje išbus apie pustrečio mėnesio. Ta proga aplankęs įžymiąją mūsų archeologę, pasiteiravau apie jos kelionės tikslą ir mokslinius darbus.

★

Pagrindinis kelionės tikslas, atsakė dr. M. Alseikaitė—Gimbutienė, tai dalyvauti tarptautiniame archeologijos kongrese Hamburge rugpiūčio 24-30 d. Ten skaitysiu paskaitą "Žalvario amžiaus kultūra Rytų Europoj". Paskaitoje duosiu santrauką ir pagrindines išvadas baigto rašyti antrojo "Rytų Europos proistorės" tomo. Prieš važiuodama Hamburgan, dar dalyvausiu Prancūzijoj (Dordogne, Les Eyzies) paleolitinės sodybos (apie 15,000 m. pr. Kr.) kasinėjimuose, kuriems vadovauja ir finansuoja Harvardo universitetas. Paskui pasuksiu Stuttgartan. Čia prasidės archeologinė ekspedicija, kurioj teks apvažiuoti visas svarbesnes Vokietijos archeologines vietoves. Po kongreso lankysime Šiaurės Vokietiją.

Vėliau studijų reikalais važiuosiu į Suomiją, Švediją, Norvegiją ir Daniją. Grįšiu per Ispaniją. Barcelonos universitete skaitysiu 2 paskaitas Rytų Europos proistorės klausimais.

★

Minėjote, kad baigėt rašyti antrąją dalį "Rytų Europos proistorės". Ar tai yra to veikalo užbaiga?

Ne. Bus dar ir tretysis tomas. Pirmais, Harvardo universiteto išleistas 1956, liečiama mezolito, neolito ir žalvario amžiaus kultūrą Pabaltijo erdvėj ir Rusijoj (10,000-1.700 m. pr. Kr.). Viena knygos dalis svarsto indoeuropiečių kilmės klausimą. Indoeuropiečiai į Europą bus atėję iš Rytų apie 2000 m. pr. Kr. Tai liudija Rytų, Vakarų ir Šiaurės Europos kultūros aiškus pasikeitimas, kuris siejamas su naujų žmonių pasirodymu.

Antrajame tome kalbama apie laiką 1700-700 pr. Kr. žalvario amžių. Aprašomos 9 skirtingos kultūros, tarp jų ir baltiškoji kultūra — Rytprūsiai, Šiaurės Lenkija, Lietuva, Pietų Latvija ir Gudija, kuri yra menkiausia ištirta (atskiri radiniai betgi rodo ryšius su baltiškąją kultūra), Vakarų Rusija į pietus nuo Maskvos greičiausiai priklauso baltiškajam blokui. Sprendžiama problema ir slavų protėvynės. Ji bus buvusi tarp Rytų Lenkijos ir Vakarų Ukrainos. Tai laikotarpis, kada indoeuropiečiai išsiskirstė tautomis.

BRONZINĖ kaklo grandinė iš 3-4 amž. po Kr., rasta rytų Lietuvoje. Iliustracija paimta iš dr. M. Gimbutienės veikalo "Ancient Symbolism in Lithuanian Folk Art".

Trečiajame tome bus kalbama apie geležies amžių prieškristiniais laikais (iki rašytiniai šaltiniai duoda naujos šviesos ir pereinama į istoriją). Čia bus archeologiškai rekonstruojamos kultūros, surišant su istorijos šaltiniais ir kalbos duomenimis.

★

Kaip archeologų buvo sutiktas pirmasis jūsų veikalo tomas?

Pirmojo tomo pirmoji laida buvo greitai išpirkta. Dabar rengiama antroji laida. Šis veikalas yra privalomai perskaitytinų knygų sąraše Europos proistorės ir bendrojo antropologijos kurso studentams Amerikos, Anglijos, Švedijos ir Vokietijos universitetuose. Laiko ir apimties atžvilgiu jis yra toks pirmas. Iš kritikų galima suminėti Oslo universiteto prof. G. Giessingą žurnalė "Mann" London, Royal Anthropological Institute (1958, February, 52), kuris pabrėžia "puikų apvaldymą plačios ir sudėtingos medžiagos" ir laiko tą knygą vienu svarbiausiu ir pagrindinės reikšmės įnašu Europos proistorėn. Edinburgo univ. prof. St. Piggot žurnale "American Anthropology" (1958, vol. 60) nurodo, kad čia duodama pilna proistorės apžvalga svarbaus senojo pasaulio regijono, dėl politinių ir kalbinių sąlygų neprieinamą vakarų mokslininkams, panaudojant sunkią medžagą pavyzdingai gabiai ir išmaningai. Panašių vertinimų yra amerikiečių vokiečių, ispanų mokslinėje spaudoje.

★

Ką esate dar rašę iš archeologijos srities?

Lietuvos Vakarų Studijų Komisijos leidinyje "Mažoji Lietuva", tik neseniai išleistam, išspausdinta 120 psl. studija "Rytprūsių ir Vakarų Lietuvos priešistorinės kultūros apžvalga". Šiuo klausimu lietuviškai dar nebuvo rašyta.

Į Lenkiją, Varšuvon, pasiunčiau studiją apie Vakarų baltų kultūrą žalvario amžiuje. Ji bus atspausdinta knygoje, skirtoje archeologo W. Antoniewicziaus 75 m. amžiaus sukakčiai paminėti.

Straipsnį apie Uralo akmens ir žalvario amžių pasiunčiau į "Proceedings of the Prehistoric Society", London. Čia jau telpa trečias didesnis mano straipsnis.

Galiu paminėti dar visą eilę straipsnių archeologiniais klausimais "Lietuviškoje Enciklopedijoje", "Baltai" ("Encyklopedia Britannica"), "Akmens amžius šiaurės rytų Europoje" ir "Neolito ir žalvario amžius į šiaurę nuo Juodosios jūros" (Cahiers d'Histoire Mondiale, "Unesco leid. Vol. III, No. 2 ir Vol. IV, No 1).

Iš senesnių darbų, be disertacijos "Laidosena Lietuvoje priešistoriais laikais" (Die Bestattung in Litauen in der vorgeschichtlichen Zeit, Tuebingen, 1946), spausdinau visą eilę straipsnių "Gimtajame Krašte", "Kūrybój", "Tremties Metuose", "Aidose", "Universitas" (Tuebingene) ir k.

Padėkojęs už pasikalbėjimą ir palinkėjęs laimingos kelionės mylimoje Europoje, išėjau galvodamas, kaip tyliai dirbdama energinga mokslininkė, atlieka ir neįkainojamos vertės tautinį darbą tarptautinėje mokslo plotmėje iškeldama ir į tinkamą vietą pastatydama mūsų protėvių — baltų kultūrinį vaidmenį.

VI. Kulbokas

Rašytojų Draugijos valdyba bus New Yorke

Lietuvių Rašytojų Draugijoje buvo pravestas slaptas balsavimas, kur ateinantiems dvejiems metams bus draugijos valdyba. Balsų tikrinimo komisiją sudarė J.A. Vaičiūnienė, J. Šviestas—Balčiūnas, St. Tamulaitis. Birž. 18 patikrinę vokus, rado tokius duomenis: už New Yorką pasisakė 33, už Bostoną 15; kiti susilaikė arba balsavo už kitas vietoves. LRD nariai kartu buvo prašomi pasisakyti, ar jie patenkinti LRD vadovybės veikla, ar ne; 34 pareiškė esą patenkinti, 7 nepatenkinti, 13 nepareiškė nuomonės.

Į Rašytojų Draugijos valdybą kandidatuoja Kotryna Grigaitytė, Paulius Jurkus, Algirdas Landsbergis, Pranas Naujokaitis, Juozas Tysliava, Stepas Zobarskas, Leonardas Žitkevičius, į revizijos komisiją Leonardas Andriekus, Ona Balčiūnienė—Audronė, Nelė Mazalaitė, Aleksandras Merkelis, Alfonas Tyruolis — Šešplaukis; garbės teisman J. Augustaitytė — Vaičiūnienė, Povilas Gaučys, Kleofas Jurgelionis, Leonardas Šimutis, J. Švaistas — Balčiūnas.

Rinkimai vyksta laiškais iki rugpiūčio 21.

SUTVARKYTI JURGIO SAVICKIO PALAIKAI

Rašytojas Jurgis Savickis mirė 1952 gruodžio 22 Prancūzijoje ir buvo palaidotas Roquebrune kapinėse. Pagal vietos nuostatus kapas po penkerių metų turėjo būti panaikintas. Lietuvių Rašytojų Draugija nupirko naują rūsį ir gavo amžinos nuosavybės dokumentus. Rūsys buvo išmūrytas prieš keletą mėnesių, bet reikėjo laukti leidimo palaikams perkelti.

Birželio 19 d. 8 v. ryto Roquebrune kapinėse, dalyvaujant A. Liutkui ir J. Lanskoronskui su žmonomis, buvo atkastas J. Savickio kapas ir kaulai perdėti į naują ąžuolini karstą, ant kurio uždėta ta pati varinė plokštelė su mirusio pavarde ir mirties data. Karstas perkeltas į naują rūsį.

Roquebrune kapinės, kurias J. Savickis pasirinko, yra aukštame kalne, apie 40 minučių nuo jo buvusios vilos "Airiogalos". Iš kapinių matyti Mentono miestas Italijos Alpių papėdėje, Monte Carlo ir mėlyna jūra.

Dar praeis keli mėnesiai, kol bus pagamintas marmurinis antkapis su velionio atvaizdu ir užrašu. Visus darbus rūpestingai prižiūri netoliese gyvenąs Antanas Liutkus, kurį Jurgis Savickis savo veikale "Žemė dega" daug kartų mini. "Mano kūnas". Atrodo, kad taupiai verčiantis, iš nusiųstų 500 dol. (209.376 frankų) pakaks kapui sutvarkyti.

Sovietų ambasadai Paryžiuje įsikišus, Jurgio Savickio sūnus Augustinas, dailininkas, gyvenąs Lietuvoje, šį pavasarį išponios Kok atgavo tėvo paveikslus ir apie milijoną frankų, kurie susidarė, valdžiai pardavus J. Savickio "Ariogalos" vilą su sodyba ir apmokėjus velionio skolas. Vilą nupirko vietinis prekybininkas, pašalino jos pavadinimą; ponia Kok išsikraustė į Metoną. Dail. Aug Savickis su ekskursija šį pavasarį lankėsi Prancūzijoje.

Rankraščių nei bibliotekos ne pavyko išgelbėti, išskyrus tą novelių rinkinio rankraštį, kurį nuo 1951 "tebeleidžia" leidykla "Patria". Ponia Kok tvirtino A. Liutkui, jog velionis prieš mirdamas prašęs rankraščius ir laiškus sudeginti. To deja, niekas negali patikrinti. LRD vardu buvo kreiptasi į ją prašant saugoti ir evetualiai perduoti rankraščius LRD-jai. Vietos lietuviai siuntė net tarpininkus (olandus, prancūzus), bet ir šiems ji atsisakė perduoti. Atrodo, kad toji olandė, išsiskyrusi su vyru, olandu gydytoju, liet. keršijo dėl to kad

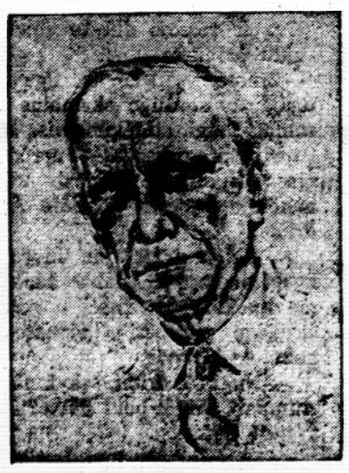

RAŠYTOJAS Jurgis Savickis

šie palaikė Ingės Savickienės pusėj. J. Savicko ankstesniu testamentu viskas buvo užrašyta žmonai Ingei, tačiau, šiai išvykus pas gimines į Daniją, J. Savickis nelemtą valandą 1952. LX 30 parašė tokį raštelį "būsimos žmonos p. Kok" naudai; tą raštelį, kaip vėlesnį, prancūzai pripažino teisėtu testamentu. Po to, kai teismas nuėmė antspaudus, p. Kok praktiškai su knygomis ir rankraščiais galėjo daryti, ką norėjo. Ir ji dalį sudegino, o likučius pardavė poperiaus pirkliams.

Atsiųsta paminėti

Varpas —, nr 3-4 Numeryje rašo: V. Čižiūnas — V. Kudirka —vienybės ir kovos ideologas; J. Žilevičius — V. Kudirka—Himno autorius; D. Krivickas — Lietuvos tarptautinis statusas; St. Kolupaila — Lietuvos teritorijos plotas; B. Mačiuika — Lietuvos ūkio įjungimas į Sovietų Sąjungos ūkį; J. Audėnas — Lietuvos rusinimas naujais vardais; A. Landsbergis — Komunistiniai romanai apie pokario kovas Lietuvoje; V. Butrimas — Mūsų jaunuomenės susigrupiavimas; J. Šmulkštys — Kelios pastabos dėl Santaros ideologijos; L. Sabaliūnas—Jaunuomenės nuotaikos politikoje; J. Jaks-Tyris — Tautininkai ir liberalizmas; J. Pajaujis — Bolševizmas ir Vakarai; J. Jaks-Tyris — Ūkinis Europos apjungimas ir Lietuva; dr. V. Kanauka — Vienas paskutinųjų mohikanų, spaudos bei knygų apžvalga.

MANO BIČIULĖ SALĖ (4)

IGNAS MALĖNAS

SALOMĖJA KREMLIUJ IR SAVO PAČIOS AŠAROSE

1941 metų viduržiemį.

Mano buvusiame darbo kambary buvo apsigyvenęs Alpas Liepsnonis (Kuchanka), tuometinio "Valstiečių Laikraščio" literatūrinės atkarpos redaktorius. Kai dar vasaros metu Liepsnonis pasirinko tą kambarį, jam pareiškiau, kad turime naujagimį ir nesame tikri dėl būsiamos ramybės. Tačiau vaikas buvo pavyzdingai ramus ir jokių riksmo puotų neorganizuodavo. Liepsnonis buvo taip pat gana tylus ir korektiškas. Retkarčiais užkalbintas, jis gana keistai šyptelėdavo. Vieną kartą, pasidaręs matyt išvadą, kad namuose jokio vaiko nesama, o aš tik norėjęs jį vaiku atbaidyti nuo sekvestruoto kambario, net pasiteiravo manęs tuo pačiu šypsniu lūpose, kur dingęs tasai mūsų vaikas. Pajutęs tam tikrą įtarimą, čiupau Liepsnonį už rankos ir įvilkau į miegamąjį prie vaiko.

— A, tikrai vaiko esama, — tarė nustebęs.

Šitai mudviejų tarpusavio pasitikėjimą kiek atstatė, bet ledų galutinai neištirpino, kol viena šaltoką žiemos popietę Liepsnonis įėjo gerai nusiteikęs. Jis ką tik buvo grįžęs iš Zarasų. Pasipaskojo, kad ten važinėjęs su Salomėja Nėrim agituoti (mat, S. Nėris buvo išstatyta kandidate į Aukšč. Sovietą iš Zarasų apskrities). Jis tuoj ėmė dėstyti, jog dabar apie mane "visa žinąs", nes apie mane jam viską išdėsčiusi Salė Nėris, kuri prašiusi man perduoti jos sveikinimus. Ką ji apie mane buvo dėsčiusi, neklausinėjau, tačiau viena buvo aišku, kad Liepsnonio santykiai su mano šeima po šio pakito, tapo daug šiltesni. Teko girdėti, kad tas pats Liepsnonis po kokių poros savaičių vienoje paskaitoje rašytojams pareiškęs, kad tokiems katalikams, kaip Ig. Malinauskas, J. Grušas, ir plaukas nuo galvos nenukrisiąs dėl jų katalikybės, nes jie esą žmoniški žmonės. Aš aiškiai jutau, kad jo išsireiškime buvo ir Salės žodžių atbalsio.

LIURDO MARIJA, dail. V. Jonyno eskizas Marquette parko bažnyčiai Chicagoje. Iliustracija iš Aidų 6 nr.

Ko turiu prašyti Staliną?

Laisvės Alėjoje buvo "Dirvos" knygynas. Dabar jis buvo valstybinis. Pavasarėjo, bet dar buvo šaltoka. Sustojau prie vitrinos ir, užpakly sukabinęs rankas, žiūrinėjau naujuosius leidinius. Pasijutau sučiuptas už mažojo pirščiuko ir tempiamas. Už manęs stovėjo šypsodamosi Salė. Nusijuokiame abudu, pasisveikiname. Salė pasisako einanti į stotį, vykstanti į Palemoną. Tuojau pat pasukome stories kryptimi. Kai priėjome Vytauto prospektą, Salė pasiūlė Trakų gatvę, pridurdama, kad ten mažiau vaikščiojančių. Pokalbis nukrypo į jos išpūdžius Maskvoje, nes žinojau, kad ji ten buvo nuvažiavusi.

Salė pasakojo, jog "Poema apie Staliną", kai tik buvo parašyta, Pozdniakovo rūpesčiu tuojau buvo atiduota versti į rusų kalbą. Išversta, jos žodžiais tariant, tikrai gerai. Kai vertimas buvęs baigtas, tada ir jai buvę pasakyta, kad vieną dieną pačiai teks važiuoti į Maskvą. Taip ir įvyko.

Stalino ji buvusi priimta Kremliuje. Ją lydėjęs rašytojų sąjungos primininkas Aleksiej Tolstoj. Pirmiausia Salė paskaičiusi savo poemos originalo ištrauką. Vertimą skaitęs vienas artistas, kurio pavardę pamiršau. Jo balsas ir interpretacija buvę geri. Salė susidariusi įs-

(Nukelta į 5 pusl.)

ARCHEOLOGAI NĖRIA PO VANDENIU

Ieškodami senosios Graikijos kultūros pėdsakų, archeologai pradėjo naudoti naujus metodus — jie neria po vandeniu. Apsirūpinę moderniais kvėpavimo aparatais, povandeniniais foto aparatais, jie padarė įdomių tyrinėjimų ir surado nemaža senovės meno turtų. Tyrinėjimus vykdo Britų Archeologijos Institutas.

Graikijos vandenys yra pilni salų. Jau anksčiau žvejai ir kempinių narai pastebėjo, kad vandeny esama ir nuskendusių laivų ir kitokių daiktų. Taip 1900 m. žvejys iš vandens ištraukė pirmą vertingesnį radinį bronzinę jaunikaičio statulą iš 370 m. pr. Kr. Vėliau kitoje vietoje buvo išgriebta Hermes statula, kuri buvo 4 metrų didumo. Rasta ir Zeuso statula ir kitų įvairių daiktų.

Britų Institutas pirmiausia tyrinėjo vandenis prie Chios salos. Rasta daug sudužusių laivų, o juose įvairių puodų iš 4 ir 5 amžiaus prieš Kr. Tyrinėdami archeologai išmoko pirmą kartą fotografuoti po vandeniu ir atlikti kitus mokslinius matavimus.

Kita ekspedicija nusikėlė į Kretos salą. Čia ne tiek domėtasi nuskendusiais turtais, kiek vienu senųjų graikų uostu, kuris dabar yra apsemtas vandens. Spėjama, kad apie 535 m. po Kr. buvęs žemės drebėjimas stipriai palietė salą, jos vakariniai krantai pasikėlė, o rytiniai — nusmuko. Taip uostas atsidūrė porą metrų po vandeniu. Archeologams buvo gana lengva tyrinėti uosto įrengimus, jo sustiprinimus. Iš tyrinėjimų archeologams paaiškėjo, kad žemės drebėjimo metu iš šiaurės yra atėjusi stipri vandens srovė ir uostą palietusi. Pats uostas jau buvo pergyvenęs savo žydėjimo laiką, jau buvo apleistas, sandėliai ištuštėję.

Salos žmonės buvo žvejai ir sugautą žuvį parduodavo vietoje arba išveždavo į kitas salas. Dabar archeologai po vandeniu surado akmeninius įdubimus, kur graikai laikydavo sugautų žuvį. Tie akmens dubiniai buvo sujungti kanalais su jūros vandeniu. Pats vanduo keitėsi, ir taip žuvis gerai išsilaikydavo. Kad ji neišbėgtų į jūrą, kanalai turėjo tinklus.

Trečia ekspedicija buvo padaryta prie Pseira salos. Ten surasta puodų iš 2400-2200 metų pr. Kr. Tai yra seniausi radiniai, iškelti iš jūros dugno į dienos šviesą.

Kultūrinė kronika

● **Goethės namai** Paryžiuje vėl atidaromi. Po antrojo pas. karo jie buvo prancūzų vyriausybės uždaryti. Dabar vyriausybė nuo rugpiūčio 1 Goethės namus grąžina Vokietijos vyriausybei. Paryžiuje bus įkurta ir vokiška gimnazija.

● **Nobelio premijos** laureatai turi savo susirinkimus Lindauer, Vokietijoje. Siemet susirenka chemijos laureatai. Į suvažiavimą taip pat savo atstovus atsiunčia Vokietijos ir Šveicarijos chemijos bei elektros industrija ir 30 universitetų. Siunčia savo jaunuosius asistentus bei studentus, viso per 500 asmenų.

● **Dabarties religinio meno** paroda surengta Vokietijoje, Miunchene. Paroda tęsis visa rugpiūčio mėn.

● **Amsterdame** "Rijksmuseum" šiemet švenčia 150 metų sukaktį. Ta proga vyksta žemutinės Olandijos viduramžio meno paroda.

● **Vokietijos filmų festivaly,** kuris įvyko Berlyne, geriausiu 1958 metų filmu pripažintas "Nachts, venn der Teufel kam" (Naktis, kada atėjo velnias), geriausiu artistu išrinktas Lisellote Pulver, geriausiu režisieriumi — Hans Majewski.

Lietuvos vardas skrido padangēm!

Dariaus-Girēno "Lituanica" prieš 25 metus

Chicagos liepos 20 gražiai ir įspūdingai paminėtas tragiškas žuvimas mūsų transatlantinių lakūnų —Dariaus ir Girėno. Beveik prie pat Lietuvos sienos jie žuvo prieš 25 metus. Tos sukakties proga Lietuvos atstovas Washingtone J. Kajeckas buvo nuvykęs į minėjimą Chicagon ir pasakė kalbą. Čia dedame būdingesnes jos ištraukas.

DU VARDU KAIP VIENAS

"Darius-Girėnas, —pradėjo savo kalbą P.J. Kajeckas. — Koks magiškas vardas, subūręs tokiame karštyje marias žmonių! Sakau, **vardas,** nes juodu mums kaip vienas: panašūs savo gyvenimu, idealu ir mirtimi".

"Darius-Girėnas, abu dar jauni, apleido savo tėvų žemę tuo metu, kai .... prispaudėjų buvo linkėta, kad Lietuva būtų ir tamsi ir juoda. Į laisvę dėl Lietuvos iš to caristinio tautų kalėjimo? — buvo jų salaptoji mintis".

Patraukti šio krašto laisvės ir palaimos, jie siekė to paties ir savo tėvų žemei, tad "stojo savanoriais į JAV kariuomenę, **kad padėtų įgyvendinti Wilsono proklamuota tautų apsisprendimo teisės principą, žadėjusį laisvę ir jų gimtajam kraštui.** Dangaus palaima laimino Lietuva prisikėlė".

Paskui jie trumpam išsiskyrė bet ne savo siekimais. 'Darius stojo savanoriu atgimusios Lietuvos aviacijon, siekdamas užtikrinti Lietuviai laisvę. Girėnas paliko šio krašto aviacijoje. Šaunus pasidalinimas darbu dėl abiejų tėvynių. **Jie gražiai suderino meilę Amerikai su meilė Lietuviai.** Tad nebe pagrindo juodu laikomi stipria grandimi JAV santykiuose su Lietuva'.

LITUANICA KAIP VĖLIAVA

"Darius ir Girėnas nesitenkino tiktai džiaugsmu atgimusia jaunąją Lietuva. Jie ryžosi jos vardą iškelti į padanges, išgarsinti visam pasauly. Kaip visi idealistai svajotojai, taip ir jie prie savo idealo ėjo sunkiu keliu. Jie lankė lietuvių kolonijas, kalėdodami skatiką, kad realizuotų užsibrėžtą savo sumanymą. Jiem teko paragauti ir kartumo. Kai kurie mūsų tautiečiai jų taurias intencijas iškreipė. Bet juodu, kaip dera didvyriam dėl to perdaug nesisielojo. Jie visa pakėlė vardan Lietuvos, kurios garbei skyrė savo žygį.

Priatėjus pakilimo į dausas valandai, jiem prijaunčiantieji patarė pasirūpinti parašiutais. Parašiutų paskirtis, kaip žinoma, yra ta, kad galima būtų skirtis su lėktuvu. Jie nesvyruodami atmetė tokia sugestiją. Jie nusistatė niekad su savo Lituanica nesiskirti. Lituanica jiems lygu Lietuvos vėliavai: su ja arba pasiekia tikslą arba garbingai žūva".

Abu ištiko antrasis atvejis: jie tragiškai, didvyriškai žuvo, bet liko jų žygio garsas ir testamentas.

LIETUVOS DVASIOS TESTAMENTAS

Darius—Girėno testamente skaitome: **'Jaunoji Lietuva! Tavo dvasios įkvėpti mes stengiamės pasirinktą uždavinį atlikti".**

"Ak, toji Lietuvos dvasia! Kokia ji galinga! Antai, šių metų jubiliatui Vincui Kudirkai lietuvių tautos siekimai iki jo atsivertimo tebuvo tik chlopų darbas. Bet su pirmuoju Aušros nu meriu padvelkusi Lietuvos dvasia pagimdė jame dvasios galiūną. Nuo tos dienos Lietuva jam buvo viskas. Kiek paliko gyventi, tik Lietuvai buvo skirta'.

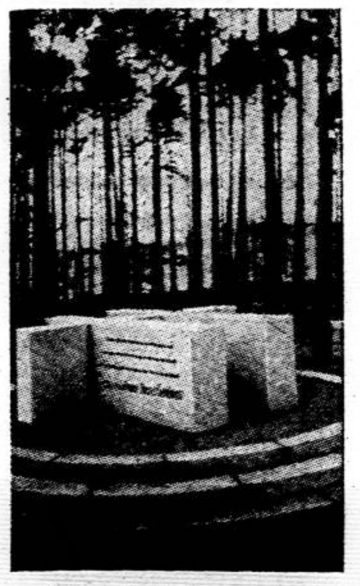

DARIAUS-GIRĖNO paminklas Soldinc, Vokietijoje, jų žuvimo vietoje. Soldinas dabar yra komunistinės Lenkijos teritorijoje.

"Lietuvos dvasios nė Sibiras neužgesina. Antai, Margolinas, lietuvių Sibire kančių ir mirčių liudininkas mini, kad lietuvio paskutinis atodūsis yra skiriamas Lietuvai. Agonijoje mirštančio lietuvio paskutiniai žodžiai: Ak tu, mano Lietuva".

"Lietuvos dvasia sužavi ir patraukia nevieną ir nelietuvį. Jų yra amerikiečių, anglų, prancūzų, šveicarų, vokiečių, italų, suomių ir kitų tautų eilėse. Antai, Mažosios Lietuvos himnas dargi nelietuvio parašytas'.

Lietuvos atstovas p. J. Kajeckas savo kalboje dar pacitavo vieno italo lietuviškai rašytą graudų ir jausmingą eilėraštį apie Lietuvą (žiūr. Salez. Balsas Nr. 2. 1958).

ĮKVEPIMAS NAUJIEM ŽYGIAM

Toliau Dariaus—Girėno testamente skaitome: **"Lituanicos laimėjimas tesustiprina jaunųjų Lietuvos sūnų dvasią į įkvėpia naujiems žygiams'.**

"Ir įkvėpė. Štai, 1941 metų vasarą, jauni ir nejauni lietuviai, Lietuvos dvasios įkvėpti, sukilo prieš raudonąjį okupantą Ne vengrai, bet lietuviai pirmieji sukilo prieš raudonąjį pavergėją.... Po to Lietuvos jaunimo dvasia nepalūžo ir nepalūžta nė Sibire. Ir ten, Vorkutoje lietuviai su plikom rankom sukilo prieš savo prispaudėjus. Stiprios dvasios reikėjo ir Lietuvoje pasilikti. Dėl Lietuvos labo jos reikėjo ir laikinai ją apleidžiant. Jos reikalinga ir svetur lietuviu išlikti'.

Savo žodyje p. J. Kajeckas dar prisiminė a.a. Antaną Olį, kuris buvo Dariaus—Girėno posto gretose ir kuriam "Lietuvos garbė visada buvo arti širdies'.

IDEALAS, JEI DIDIS

"Darius ir Girėnas savo testamentą užbaigia.... **pasitikėjimu Dangaus palaima.** Taja palaima ir Lietuvos liaudis visada pasikliovė tautos bandymų metu. Taip jai buvo lengviau kentėti ir viltis. Ta palaima ir šiandien yra grindžiamos pavergto lietuvio viltys. Juk idealas, jei didis, nemiršta kaip žmonės'.

"Dariaus Girėno palaikus priglaudė tėvų žemė, priglaudė greta kitų mūsų tautos milžinų. Bet jų idealas juos pergyveno. Nors jie Kauno aerodrome nenusileido, bet nusileido prie pat Mažosios Lietuvos slenksčio, nusileido į lietuvių tautos širdis ir jas laimėjo savo žygio idealui'.

"Kada juodu savo žygį Lietuvai aukojo, ji buvo laisva. Šiandien pavergta. Taigi, tas jų žygis, skirtas jaunajai ir laisvajai Lietuvai, skirtas ir jos šventiem kankiniams už savo tėvynę ir tebekenčiantiems už idealą, kuriam aukojos Darius ir Girenas'.

Toliau savo kalbojo p. J. Kajeckas sugretino liūdnąjį birželį su šviesiąją liepa. Tą mėnesį, tiesa, Darius—Girėnas žuvo, bet jų **"tragiškas žuvimas priskaitomas prie triumfo",** nes jie buvo prie pat savo tikslo.

Senovėje liepos 15 lietuviai laimėjo Žalgirio kautynes, buvo garsūs Vytauto Didžiojo garbe. Dabartyje minėtinos kai kurios dienos, susijusios su JAV ir Lietuvos istorija liepos mėn.

ŽODŽIAI TIESOS IR KLASTOS

"Liepos 4 yra JAV Nepriklausomybės paskelbimo sukakties diena. Tas aktas ir mums teikia paguodą. Jame pasakyta: **"Dangaus ir prigimties įstatymai suteikia tautai teisę būti nepriklausomai, nes visi žmonės yra Kūrėjo apdovanoti teisėms gyventi, būti laisviem ir laimingiem.** Abraomas Linkolnas apie tą laisvės dekliaraciją dar pasakė: **Ji suteikia laisvę ne tik šio krašto žmonėms, bet ir viltį visame pasaulyje visiems laikams'.**

(Nukelta į 8 psl.)

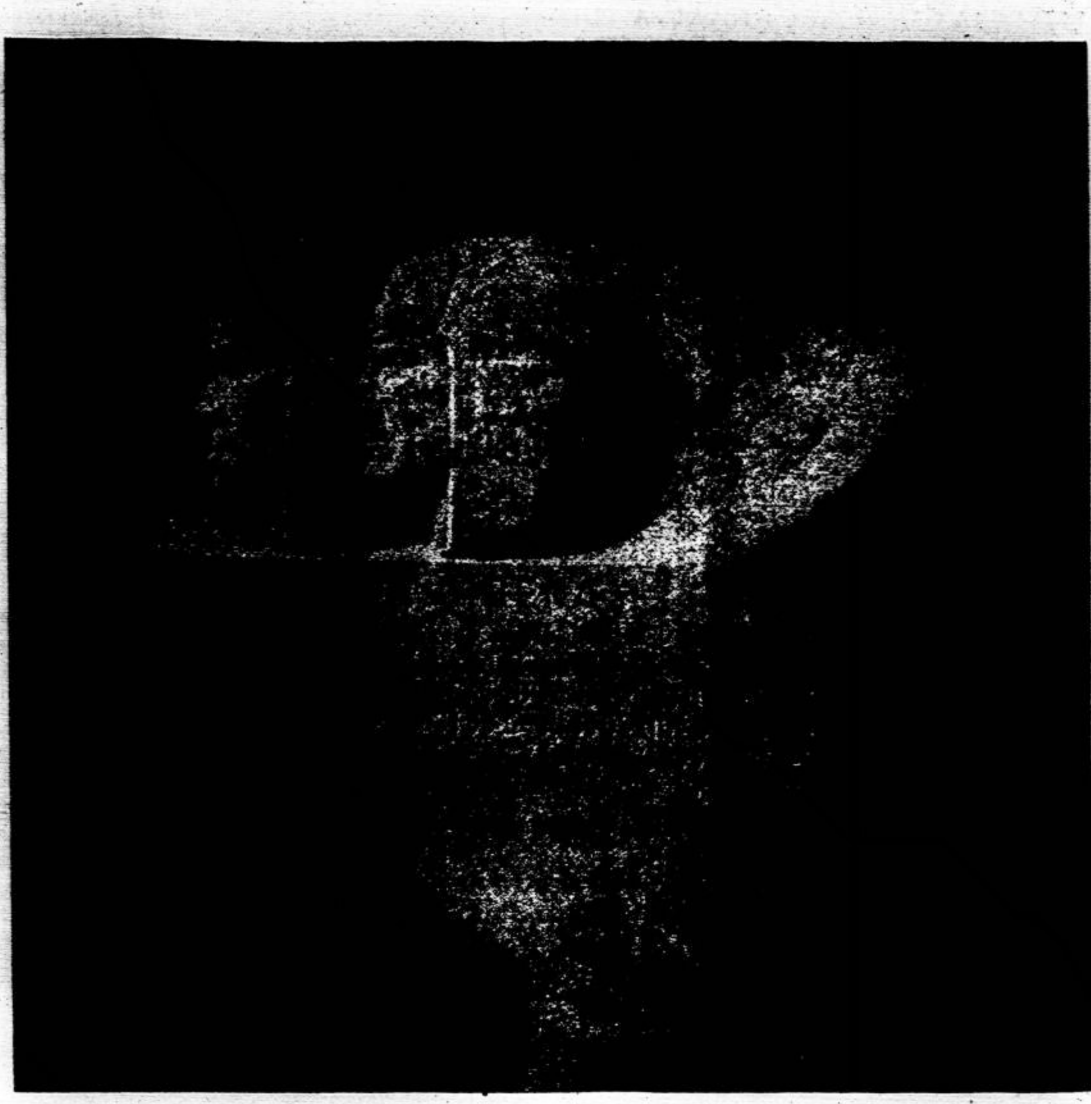

DARIAUS GIRĖNO reljefai iškalti Puntuko akmenyje prie Anykščių. Iškalė skulptorius Pundzius. Nuotr. V. Augustino.

ŽINIOS APIE LITUANUS

Lituanus pradeda susilaukti vis didesnio susidomėjimo ir už JAV ribų. Jis jau skaitomas Biblioteca Universidad de Costa Rica, San Jose, Costa Rica; National Library of Scotland, Škotijoj "Deutache Rundschau" Stuttgarte, Vokietijoje ir Osteuropa Bibliothek, Berne, Šveicarijoje.

★

The World Book Encyclopedia išreiškė savo pageidavimą būti nuolatinė Lituanus gavėja, nes jame talpinama medžiaga esanti nepaprastai vertinga šios enciklopedijos moksliniam darbui.

★

Lituanus žurnalui remti komitetas baigia paruošti meniškus padėkos lapus — diplomus, kuriuos gaus kiekvienas aukotojas, paaukojęs virš 5 dol. Aukojusieji iki 5 dol. bus laikomi aukotojais, nuo 5 iki 20 dol. — rėmėjais, nuo 20 dol iki 100 garbės rėmėjais, virš 100 — garbės leidėjais.

LITUANICA viršum New Yorko.

SALOMĖJA KREMLIUJ IR SAVO PAČIOS AŠAROSE

(Atkelta iš 4 psl.)

pūdį, kad Stalinas visu juo buvęs patenkintas.

Vakare Rašytojų Sąjungos rūmuose (Maskvoje) buvusios jai suruoštos vaišės. Stalinas su ja buvęs labai malonus ir draugiškas. Per pokalbį net jai pasakęs, kad ji kiekvienu metu galinti bet kuriuo savo reikalu į jį kreiptis, o jis visada pasirengęs jai padėti.

Tą vakarą ji turėjusi progos susipažinti su visa eile žymesniųjų rusų rašytojų. Tačiau jai ypatingą įspūdį palikęs Aleksiej Tolstojus. Tai tikrai didelio išsilavinimo, plačiai apsiskaitęs ir neabejotinai didelės kultūros vyras. Ir išvaizda jo labai kultūringa. Salė sakėsi, kad greta jo ji jautėsi esanti greta tėvo ir tikro draugo. Kai Stalinas jau buvo iš vaišių išvykęs, Al. Tolstojus jai aprodęs rašytojų rūmų dišlokaciją Namai — su daugybe kambarių įvairiems rašytojų reikalams. Tai pažiūrinėdami, jie keitėsi įvairiais literatūriniais — kultūriniais klausimais, informuodamiesi vieni apie antrus. Viename nedideliame kambary jiedu prisėdę, o Aleksiej Tolstojus ramiu balsu rusiškai sako:

—Salomėja, gaila man jūsų. Gaila, kad jūs ne 30, o tik 3 milijonai. Jeigu jūsų būtų 30 milijonų, tai gal tada jūs ir bumėt mums prineše Europą. Bet jūsų tiktai 3 milijonai, ir dabar mes jums prinešėm Eurazija.

Po mažos pauzelės Tolstojus ramiu, aiškiu, atseikėtu balsu pridūręs: —Salomėja, mes apie politiką niėnieko nekalbėjom. Mes kalbėjom apie literatūrą. Tai pasakęs, jis pakilo. Pakilau ir aš. —pasakojo man Salė. — ir staiga vienu momentu visa supratau. Net nebesuvokiau, kad tuo metu buvau rusų rašytojų namuose. Tolstojaus žodžiai ėmė aidėti mano galvoj, lyg baisus varpas. Aš visiškai nustojau girdėti, ką toliau man Tolstojus sakė. Net visiškai nežinau, ar jis man ką nors daugiau sakė iš viso. Aš pasijutau atsidūrusi didžiulėj prarajoj, ne turinčioj jokio kelio pirmyn nė atgal. Tik kažinkokie siaubingi Tolstojaus žodžių tembro aidai, daužė mano smilkinius, ir aš norėjau verkti, verkti.... Bet jutau, kad ir to negaliu ir nemoku. Ir aš nežinau, ką aš toliau kalbėjau ir ką galvojau. Aš buvau pakvaišusi ir siaube laukiau galo. Man buvo ilga naktis. Tokia pat ilga buvo ir kelionė namon.

Tai pasakodama, Salė verkė. Verkė, kaip kūdikis, praradęs savo mieliausią žaislą. Jos nosinė jau buvo visiškai šlapia. Aš išėmiau iš kišeniaus savają. Salė paėmė, ir pasukom nuo bažnyčios gatvės atgal. Mudu tylėjome.

— Ignai, aš dabar važiuosiu į Aukščiausio Sovieto posėdį. Gal aš vėl pamatysiu Staliną? Sakyk, Ignai, — tu man visada geriausiai patardavai — ko aš galiu jį prašyti?

— Aš, Sale, dabar esu menkiausias patarėjas, nes gerai suprantu, jog jis tavęs nepaklausys ir tu jam negalėsi pasakyti net to: "Mes norime gyventi be jusų! Mes norime buti sau žmonėmis!".

Nutilau. Salė vis verkė, ir mes, lyg šešėliai, slinkome Traku gatve atgal (Laisvės Al. kryptimi). Aš paėmiau iš Salės savają sudrėkusią nosinę ir padaviau jai kitą.

Ignai, politinėmis temomis raštu man jau gana. Tu atsiminsi mano žodį: keturių grenadierių poema niekada nebus baigta. Nebus nė visiškai naujų. Manoji kurybos sritis bus "Eglės žalčių karalienės" ir "Naslaitėlės" sritis. Štai mano kurybos kelias. Musu liaudiniai turtai didžiuliai, neišsemiami. Man jų pakaks.

Salė kalbėjo pro ašaras ir vis šluostėsi sudrėkusius skruostus. Pasukome vėl Bažnyčios gatvės kryptimi. Palengva perėjome prie pasakų rinkinių. Ji pareiškė norą įsigyti nuosavas. J. Basanavičiaus pasakas. Apgailestavo, kad anksčiau to nepadariusi, o dabar net nežinanti, kur ir kaip jų ieškoti.

Per Bažnyčios gatvę išėjome į Vytauto prospektą. Perėjome į antrą gatvės pusę. Užsukome į valstybinį knygyną. Salė paprašė dviejų egzempliorių "Eglės, žalčių karalienės" ir tiek pat "Našlaitėlės". Ant vieno "Eglės" egzemplioriaus parašė: "Mano bičiuliui Ignui" o ant "Našlaitėlės" vieno egzemplioriaus užrašė: "Mielajai Ritelei — mano gero draugo Igno dukrelei"! Paprašė visas keturias knygas suvynioti ir visas įteikė man. Kai pastebėjau, kodėl visas keturias. Salė pasakė, jog ji mananti, kad Ritelė greičiau už mane susirasianti, kam ji galinti antrają padovanoti.

Čia pat jau stūksojo ir stotis. Pagreitinom žingsnius, nes jau turėjo ateiti ir traukinys. Stotyje atsisveikinom su viltimi, kad susitiksime Salei grižus iš Aukšč. Sovieto posėdžio.

Deja, susitikti nebeteko.

Norwood, Mass.

Parama skautam.

Liepos 6 įvyko skautiškam jaunimui paremti piknikas. Oras buvo palankus. Gausiai svečių atsilankė iš Bostono ir apylinkių. Buvo gražaus jaunimo ir senimo. Visi galėjo atsikvėpti po karštų dienų grynu oru.

Bostono skaučių Birutes draugovė pravedė lauža su dainomis ir keletu pasirodymų. Programai vadovavo skautė Laima Katauskaitė.

Piknikas praėjo gražioje ir jaukioje nuotaikoje. Gryno pelno gauta 100 dol. Jis paskirtas padengti išlaidas skautėm, vykstančiom į tautinę stovyklą prie Detroite. Vysk Dalia Tumaitė ir Renata Šimėnaitė, o į skaučių paukštyčių stovyklą Kirneje Vida ir Rita Tylaitės ir Milda Tumaitė.

K.Š

● **Inž. M. Ivanauskas,** kuris Sao Paulo buvo surengęs Lietuvos architekturos parodą, rugsėjo mėn. persikelia gyventi į JAV.

● **Dail. V. Stančikaitė,** Brazilijoje išgyvenusi apie 10 metų, persikėlė į Clevelandą.

IŠ VISUR

● **Lietuvių Darbininkų Sąjungos** (LDS) centro valdybos posėdis įvyko Bostone liepos 12. Posėdyje nutarta LDS suvažiavimą šaukti 1959 metais Waterbury, Conn.

● **Vytautas Valiūnas** Tuebingeno universitete, Vokietijoje, apgynė disertaciją daktaro laipsniui gauti. Disertacijos tema: "Lietuvos ūkio sovietizacija". Daktaro laipsnis jam suteiktas liepos 21.

● **Julius Raulinaitis** ir Irena Krivickaitė susituokia rugpiūčio 16 Washingtone šv. Petro bažnyčioje. Jaunasis yra sūnus dr. Pr. Raulinaičio, o jaunoji — duktė dr. D. Krivicko.

● **Mykolas Šutas** Sydnėjaus mieste, Australijoje, buvo tramvajaus konduktorius. Liepos 6 jis krito iš tramvajaus, ir tramvajus jam nupiovė abi kojas. Nuvežus į ligoninę ir padarius kraujo transfūziją, jo gyvybė išgelbėta. Jo brolis Vytautas yra vienas iš žymiausių Australijos krepšininkų.

● **Lietuvių enciklopedijos** XIV tomas jau atiduotas į rišyklą. Jis apima raidę L iki "lietus". Redagavo dr. J. Grinius. Toliau turėtų sekti XV tomas apie Lietuvą, bet pasirodys vėliau. Šį tomą redaguoja dr. V. Maciūnas, dirbą Pennsylvanijos universiteto bibliotekoje. Tuo tarpu medžiaga renkama XVI tomui, kuris apims M raidę. Redaguoja dr. J. Puzinas.

Jurgis Kalakonis - Kalakauskas, Australijoje leidžiamo "Mūsų Pastogės" redaktorius, mirė liepos 7. Prieš pusmetį buvo susirgęs aziškuoju gripu, kuris vėliau atsiliepė į širdį. Širdies liga ir mirė. Buvo gimęs 1910 m., bendradarbiavo įvairiuose laikraščiuose, leido Suvalkietį Marijampolėje (1934-36), buvo Vakarų Lietuvos Aido redakcijos narys. Australijoje "Mūsų Pastogės" redagavimą perėmė 1953. Be tiesioginio žurnalisto darbo J. Kalakonis plačiai dalyvavo ir visuomeniniame gyvenime.

● **Stepo Vykinto** suorganizuotoji "Aušros" leidykla Vokietijoje jau išleido porą knygų. Leidykla kviečia rašytojus paremti Aušrą įnašais (akcijomis): viena akcija — 5 dol. Stp. Vykintas jau antri metai dėsto lietuvių kalbą ir literatūrą Vasario 16 gimnazijoje.

● **Brocktone** Nukryžiuotojo Jėzaus seserų rėmėjai uoliai jau ruošiasi metiniam tradiciniam piknikui, kuris kasmet būna Darbo šventės (Labor Day) metu. Šiemet toji šventė ir piknikas bus rugsėjo 1. Nukryžiuotojo Jėzaus seserų rėmėjam vadovauja prel. Pr. Juras, šv. Pranciškaus parapijos Lawrence klebonas. Pikniko reikalais jis buvo sukvietęs Brocktono vienuolyne posėdį liepos 23.

UŽSIPRENUMERUOKIT KULTŪROS ŽURNALĄ
AIDUS
"AIDAI", MĖNESINIS 48 PUSL. DIDELIO FORMATO ŽURNALAS, EINA JAU TRYLIKTUS METUS, GAIVINDAMI IR UGDYDAMI MŪSŲ KULTŪRINĮ GYVENIMĄ
Prenumerata: VISUR 6 DOL METAMS
ADRESAS:
680 BUSHWICK AVE.
BROOKLYN 21, N. Y.

Pykti nėra sveika

Toji sena tiesa pasitvirtino vakarų Berlyne. Vienos firmos direktorius, skubėdamas iš savo kambario, susidūrė su jaunuoliu, kuris jam užmynė ant kojos ir neatsiprašė. Direktorius piktai paklausė:

Kiek tamstai mokama algos?

—Du šimtus markių mėnesiui, — atsakė tasai.

Direktorius išsiėmė iš kišenės pinigus ir atkišdamas rusčiai tarė:

— Čia tamstai atlyginimas už mėnesį į priekį. Tamsta esi atleidžiamas iš tarnybos nuo šios dienos. Mano firmai nereikalinga tokių storžievių.

Šis mandagiai padėkojo už pinigus, o direktorius, nuėjęs į raštinę, papasakojo, kas yra atsitikę, ir dar pridėjo:

— Prašau įsidėti į galvą: kiekvieną nemandagų storžievį tuojau atleisiu, kaip aną. Kokį jis dirbo darbą?

— Pone direktoriau, — atsiliepė jo sekretorius, —anas pas mus visai nedirbo. Jis yra mūsų konkurento pasiuntinys.

Bekerpant plaukus nupiovė galvą

Casteros miestelio kirpykloje, Italijoje, kirpėjas kirpo savo klijentui plaukus ir jį maloniai šnekino. Reikėjo ir kaklą aplyginti aštriu skustuvu. Kirpėjas buvo kažko išsiblaškęs. Staiga skutamasis pamatė, kaip nuodinga angis išliaužė į kirpyklą ir apsivyniojo apie kirpėjo kojį. Žmogus griebė iš kirpėjo skustuvą ir vienu moštu nupiovė gyvatei.... galvą.

Geras meistras gerai dirba

Tokią patarlę galima buvo išgirsti Lietuvoje. Joniškio apylinkėje. Tuogi tarpu Kėdainių apylinkės žmonės tą patį pasakytų kiek kitaip: "Geras meistras blogai nedirba". Kad tai yra tiesa, paaiškėjo net tolimoje Kanadoje, Winnipege, kur dabar taip pat lietuvių esama. Tačia ne lietuvis, o kanadietis žurnalistas laikraštyje "Winnipeg Tribune" pradėjo spausdinti įdomų savo straipsnį apie kišenvagius: kaip jie prie žmonių priselina, kaip kišenes apkrausto ir kaip geriausiai apsisaugoti nuo tų vagišių. Žmonės su įdomumu skaitė tris straipsnio tąsas, bet ketvirtos nesulaukė. Žurnalistui iš kišenės buvo pavogtas rankraštis, kai jį nešė į redakciją.

Kas norėtų skelbtis Darbininke, prašomas skambinti

G Lenmore 2 -- 6916

Kas mėgsta Atlanto audringas bangas, bet nemėgsta ilgų varginančių kelionių, vasaroti vyksta į Asbury Park, N. J., į P. Lanio (Lanausko) vasarnamį.

Išnuomojami kambariai sezonui, savaitei bei savaitgaliams. Vasarotojų patogumui kiekvienam aukšte yra virtuvė, šaldytuvas ir reikalingi indai, apmokamas mokestis už maudymąsi.

Tiesioginis susisiekimas autobunais ir traukiniais su New York, Newark ir Philadelphia.

Dėl smulkesnių informacijų kreiptis:

P. LANYS

515 Fourth Ave

(cor. Emory St.),

Asbury Park, N. J.

Tel. PRospect 4-6034

MERGAIČIŲ TAUTINĖ STOVYKLA (2)

Pranas Pauliukonis

STOVYKLOS VADOVYBĖ, SAVIVALDA IR MOKYTOJAI

Mergaičių stovyklai, ruošiamai kasmet Putname Nekalto Prasidėjimo seserų, šiemet suėjo 15 metu. Praėjusiame Darbininko numeryje buvo rašyta, kaip kilo mintis stovyklą ruošti ir kaip ji augo. Šiame numeryje skiriame dėmesį į stovyklos tvarkymąsi ir mokytojus.

Stovyklos savivalda

Stovykla turi savo vadovybę iš seselių tarpo ir mokytojus atskiriems dalykams, bet šalia viso to stovykla turi ir savo 'savivaldybę'. Visos stovyklautojos pagal amžių yra suskirstytos į būrelius maždaug po 10 mergaičių. Kiekvienas būrelis turi savo vardą ir kas savaitę renka savo vadovę ir jos padėjėją. Būrelio vadovė atstovauja būrelį prie vėliavos, raportuoja stovyklos viršininkei, kiek jos būrelio stovyklautojų dalyvauja vėliavos pakėlime ar nuleidime, ir informuoja savo būrelį, jei yra koks reikalas. Visas būrelis solidariai atsako už savo narių tvarką ar netvarką ir tuo kiekvienas būrelis bendrai pelno taškus. Tuo ugdomas solidarumo ir bendros atsakomybės jausmas. Visa stovykla renka seniūnę, kuri atstovauja stovyklautojas.

1952 susidarė būrelis stovyklautojų, kurios turėjo virš 16 metu. Stovyklos vadovybė nutarė jas panaudoti stovyklos tvarkai palaikyti. Jos pavadintos padėjėjom. Jų pareiga padėti mažosioms apsirengti ir kambarius sutvarkyti ir rikuotėje tvarką palaikyti. Dėl to padėjėjos stovyklauja veltui.

Į stovyklą priimamos mergaitės nuo 7 iki 16 m. Kad galima būtų prisiderinti prie mergaičių amžiaus, visos stovyklautojos suskirstytos į tris grupes: mažųjų (7-9 m.), vidutiniųjų (10-12m.) ir vyresniųjų.

Stovykla yra lietuviška, oficiali stovyklos kalba yra lietuvių k. Pamokos, instrukcijos, vaidinimai, laužai ir visos pramogos pravedamos lietuvių k. Kai atsiranda ir labai mažai lietuviškai suprantančių mergaičių net iš naujųjų ateivių šeimų, tai sudaroma speciali grupė nemokančių lietuviškai kalbėti.

Stovyklautojų skaičius iki 1951 svyravo tarp 50-60. Nuo 1951, kai buvo atremontuotas ir gyvenimui įrengtas pačių stovyklautojų pavadintas "Raudondvaris", tai stovyklautojų skaičius pašoko iki 100. Šiemet, kai dar daugiau atsirado patalpų, tai stovyklautojų skaičius per abi pakaitas pasiekė 150. Jų pusė buvo pirmametės, o visos kitos — jau stovyklauja net po septintą aštuntą kartą. Gražina Marijošiūtė pasiekė rekordą — dešimtą kartą.

Reikia dar priminti jau antri metai veikiančią dviejų savaičių Katalikų Federacijos įrengtą mergaičių stovyklą, kuriai vadovauja taip pat Nek. Pr. seserys. Tai nauja bendros stovyklos atžala, kuri jau pirmais metais turėjo 60 stovyklautojų.

Vis, tai rodo lietuvų visuomenės susidomėjimą mergaičių vasaros stovykla ir didelį jos įvertinimą. Tai nauja tautos mokykla, naujas lietuviškas židinys, skleidžiąs tautinės kultūros šviesos spindulius į lietuvišką jaunimą.

Stovyklos vadovybė ir mokytojai

Viena ar dvi seserys yra stovyklos vadovės, kurios tvarko visą stovyklos gyvenimą, nustato darbotvarkę, palaiko stovyklos drausmę ir kontroliuoja stovyklautojų tvarką. Jos skaičiuoja laimėtus ir nurašo pralaimėtus taškus. Vadovėms gelbsti padejėjos stovyklatojos.

Stovyklos organizavimui ir vadovavimui daugiausia yra pasidarbavusios seserys: Felicija, Augusta, Benigna, Paulė, Margarita, Kristofora, Jonė ir kitos. Daug sielos ir rūpesčio stovyklos raikalais yra parodžiusi motinėlė Aloyza.

Lietuvių k. ir literatūrą yra dėstę M. Augusta, M. Felicija, dr. J. Aistis, Bernd. Brazdžionis, Dzikienė, Skrupskelienė, Aleksandravičienė ir postulantė T. Tumosaitė. 1951 metais deklamacijų yra mokęs H. Kačinskas. Pilnai lietuviškai mokančioms apie Lietuvą yra dėsčiusi M. Avietinaitė (1951 ir 53 m.). Nuo 1956 gan sekmingai ir vaizdžiai liet. literatūrą dėsto Elena Marijošiūtė. Pirmas iš lietuvių rašytojų stovyklai buvo pristatytas A. Vaičiulaitis, vėliau J. Aistis, B. Brazdžionis, kan. M. Vaitkus, F. Kirša, Albinas Baranauskas, P. Jurkus.

Lietuviškų dainų pradžioje mokė seserys, vėliau kvietė specialistus: J. Beinorį, J. Gaubą, J. Petkaitį. Venerius metus dainų mokė A. Prapuolenytė. Nuo 1954 jauniausias stovyklautojas lietuviškai dainuoti lavina mažųjų mėgiama Nijolė Stadelnikaitė, o vyresnias stovyklautojas moko sesuo Bernarda.

Tautinių šokių ir žaidimų iki 1949 mokė Ona Ivaškienė kas savaitę atvykdama iš Bostono. Jai padėdavo seserys Veronika ir Kristofora. Nuo 1949 su vienerių metų (1951) pertrauka tautinių šokių žaidimų mokytojos pareigas eina žinoma nepriklausomoje Lietuvoje kūno kultūros specialistė Katryna Marijošienė. Šiemet jau dešimtus metus varo. Tai seniausia iš pasauliečių stovyklos mokytoja.

Rankdarbius išimtinai mokė seserys: Apolinara, Celina, Veronika, Bernarda, Margarita, Loreta ir Sesuo M. Jonė.

Stovyklos kapelionai yra buvę kun. Stasys Būdavas ir ilgametis prof. kun. Stasys Yla.

Cleveland, Ohio

Alto skyriaus susirinkimas

Rugpiūčio 10 d. 11 val 30 min. (sekmadienį tuoj po pamaldų) lietuvių svetainės apatinėje salėje šaukiamas Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando skyriaus atstovų susirinkimas. Darbotvarkėje: metinio darbo plano svarstymas ir priėmimas, pranešimai iš lietuvių kongreso Bostone, finansiniai reikalai ir kt.

Skyriaus valdyba maloniai prašo Alto skyrių sudarančių organizacijų atstovus atvykti į susirinkimą.

L.B. centrinės apylinkės valdyba, per Steponą Nasvytį, Lituanus žurnalui paremti paaukojo 20 dol.

K. Karpius 5 dol. auka taip pat parėmė Lituanus leidimą.

Už aukas akademinis jaunimas nuoširdžiai dėkingas.

(C.O.)

LITUANUS

laukia talkos — surask jam už 2 dolerių naują skaitytoją

916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Pittsburgh, Pa.

Lietuvių diena

Jungtinių lietuvių organizacijų aštuntoji lietuvių diena įvyksta sekmadienį, rugpiūčio 10 lietuvių ūkyje, Lithuanian Country Club, Jefferson Township.

Važiuojant iš Pittsburgho 51 keliu, pravažiavus Ankarą, pasukti į dešinę į Coal Valley Road. Važiuojant senuoju keliu, pasukti į kairę, į Coal Valley Road.

Praeitos lietuvių dienos buvo rengiamos Kennywood ir West View parkuose, bet pasirodė, kad lietuviams nepatogu, nes visas pelnas eidavo svetimtaučiams. Surengtose lietuvių vaikams lenktynėse lindo ir juodukai, nes West View parkas yra vieša vieta, tai jų atskirti negalima.

Lietuvių ūkis yra graži ir didelė vieta. Čia buvo didėli parengimai, ir visi buvo patenkinti, ir pelnas liko lietuvių organiazacijoms.

Šiemet daug dėmesio kreipiama į vaikus. Tėvai prašomi juos atsivežti drauge. Bus įvairios vaikų lenktynės su dovanomis. Bus maži arkliukai vaikams pajodinėti ir kitokių žaidimų. Taip pat bus šokiai, grojant gerai muzikai.

Yra pakviesta žymių valdžios žmonių. Pittsburgho beisbolo žaidėjai Pirates su lietuviu Frank Thomas. Visiems bus duodamas veltui šaltas alutis. Šeimininkės prigamins gerų užkandžių. Jei bus lietus, yra daug vietos kur pasislėpti.

Visi lietuviai iš Pittsburgo ir tolimesnių vietų kviečiam atvykt į šią gražią lietuvų diena. Atvykę nesigailėsit.

Antanas Želiadienis

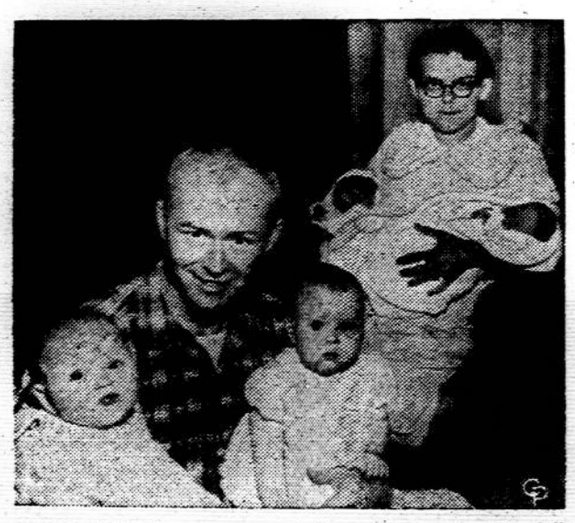

JAMES BUSBY, seržantas, turi dvi poras dvynukų. Jis laiko dvynukes dukreles, gimusias 1957, žmona — dabar gimusius berniukus po 10 mėn.

DARBININKO ADMINISTRACIJOJE GALIMA GAUTI ŠIŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ

MALDAKNYGĖS

Sveika Marija kun. St. Yla	$2.50
Viešpaties Angelas, kun. A. Sabaliauskas, raud.	2.00
de luxe	4.50
Apsaugok Aukščiausias, kun. dr. P. Aleksa	1.00
Jaunuolių maldos, kun. A. Kirvelaitis, auks.	1.75
balt.	2.50
Atlaidų šaltinis	4.00
Būk mums malonus, kan. F. Bartkus, 413 p.	2.00

RELIGIJA IR FILOSOFIJA

Naujasis Testamentas	2.00
Sanlės giesmė, A. Maceina, 454 p.	5.00
Didysis inkvizitorius, A. Maceina, 222 p.	2.00
Marija kalba pasauliui, G. de Fonesca, 264 p.	2.00
Pranašystės apie pasaulio galą, prel. P. Juras, 111 p.	1.00
Džiaugtis gyvenimu, O. Sweet Marden, 72 p.	0.70
Šventas Antanas Padovietis, Nello Vian, 145 p.	1.00
Ateitin'nky idealo ja, St. Šalkauskis	2.00
Prie altoriaus kryžiaus, kun. J. Prunskis, 139 p.	1.50
Laisvė ir būtis, J. Girnius, 151 p.	2.00
Milžinas, didvyris, šventasis, Pr. Gaidamavičius, 243 p.	2.00
Šventasis Kazimieras, Z. Ivinskis, 220 p.	3.00
Aušros žvaigždė, Marijos poezijos antologija, A. Tyruolis	2.00
Amžinoji auka, kun. V. Pikturna	1.00
Jaunystės maršas, jaunimui skirta knyga, Alfa Sušinskas, 260 psl.	2.00

LIETUVOS ISTORIJA IR GEOGRAFIJA

Kovose dėl Lietuvos, II d., St. Raštikis	7.00
Kryžiuočiai I, II ir III t., H. Sienkevičius—po	3.50
Lietuvos vaizdų albumas, V. Augustinas	6.00
Lietuvos archyvas (bolševizmo metai), 436 p.	1.50
Vyskupo Valančiaus biografijos bruožai, Vac. Biržiška, 100 p.	1.00
Smulkioji tautosaka, patarlės, priežodžiai, posakiai, J. Mingirdas, 182 p. 3.00, įrišta	3.50
Česlovas Sasnauskas, J. Žilevičius, 127 p.	2.00
Nepriklausomos Lietuvos pinigai, J. Karys	5.00

BELETRISTIKA

Smilgaičių akvarelė, Draugo premijos romanas, P. Jurkus	5.00
Anoj pusėj ežero, P. Andriušis, 101 p.	1.50
Mėnuo vadinamas medaus, Nelė Mazalaitė, 220 p.	2.50
Mistiniame sode, atsiminimai, kan. M. Vaitkus, 207 psl.	3.00
Kur bakužė stsmanota, A. Vaičiulaitis	2.00
Petras ir Liucija, R. Rolland, 112 p.	1.20
Tipelis, humoristinis romanas, Pulgis Andriušis, 240 p.	3.00
Andra Žemaičiuose, Vl. Andriukaitis, 218 p.	2.20
Didvyrių žemė, Karolė Pažėraitė	1.00
Gabija, metraštis	6.00
Raudoni batukai, J. Savickis, 134 p.	1.50
Susitikimas, J. Gailius, 155 p.	1.50
Don Kamiliaus pasaulis, 324 p.	3.00
Eldorado, apysakaitės ir vaizdeliai, 150 p.	1.80
Valentina, A. Vaičiulaitis, 142 p.	2.00
Siela už sielą, D. Pilla, 304 p.	2.00
Algimantas, V. Pietaris, 267 p.	2.00
Gyvačių lizdas, Fr. Mauriac	2.60
Pabučiavimas, J. Grušas	1.50

POEZIJA

Kristaliniam karste, J. Aistis	2.00
Konradas Valenrodas, A. Mickevičius, 97 p.	1.50
Šventieji akmenys, F. Kirša, 112 p.	1.50
Etapai (įrišta), J. Kėkštas, 141 p.	3.00
Laukų liepsnos, A. Tyruolis, 44 p.	1.00
Atviros marios, L. Andriekus, 136 p.	2.00
Anapus teisybės, humoristiškki eilėraščiai, A. Gustaitis, 144 p.	2.20
Daiktai ir nuorūkos, L. Žitkevičius	1.00
Karaliai ir šventieji, E. Tumienė	2.00

DRAMA

Žvakidė, Darbininko premijuota drama, A. Škėma	2.00
Gims tautos genijus, L. J. Voicekauskas, 80 p.	1.50
Žiurkių kamera, J. Grinius, 120 p.	1.50

MUZIKA

Missa in honorem Imm. Cordis	1.50
Lietuviška muzika, Č. Sasnauskas, 133 p.	3.50
Kalėdų balsai, 30 giesmių Kalėdom	1.00

VAIKŲ LITERATORA

Vaikų knygelė, vysk. M. Valančius, 155 p.	1.80
Pasakos, Haufas, 93 p.	1.25
Baltasis vilkas, K. Binkis, 36 p.	1.00
Lapės pasaka, V. Pietaris, 96 p.	1.10
Po raganos kirviu, J. Jankus, 101 p.	1.50

DARBININKO ADMINISTRACIJA

910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

IŠPARDAVIMAS—PROGA!

Visą LIEPOS mėn. išparduodami dideli kiekiai importuotų ir kitų

VILNONIŲ MEDŽIAGŲ

gaunamų 3 krautuvėse pačios didžiausios ir tos rūšies vienintelės firmos

S. BECKENSTEIN, Inc.,

118-125-130 ORCHARD ST., GR 5-4525

COR. DELANCEY, N. Y. C.

S. Beckenstelno krautuvėse kalbama rusiškai, lenkiškai ir ukrainiškai

KRAUTUVĖS ATVIROS KASDIEN IR SEKMADIENIAIS, IŠSKYRUS ŠEŠTADIENIUS, NUO 9 RYTO IKI 6:30 VAKARO

Pradžiuginkite savo gimines ir artimuosius

LIETUVOJE, LATVIJOJE, ESTIJOJE, GUDIJOJE, UKRAINOJE IR UŽKARPACIO RUSIJOJE!

Pasiųsk jiem vilnones atlaikas suknelėm, eilutėm, apsiaustam

Muitas už vilnones atlaikas yra mažesnis, negu už pasiūtas sukneles

Vilnones medžiagas iš ritinių ir atlaikas pačiom prieinamiausiom kainom visam mieste jums sūlo 3 stambios krautuvės

Atsineškite šį skelbimą, kuris bus ypatingai įvertintas

NAUJAUSIA JONO AISČIO POEZIJOS KNYGA

Kristaliniam Karste

Kaina $2.00. 44 pusl.

Taip pat galima gauti naują leidinį **Juozo Vaičeliūno**

ŽYMIEJI KARO VADAI

Kaina $3.00 215 pusl.

Gaunama **DARBININKO** administracijoje

910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

MEDŽIAGOS Į LIETUVĄ

Turime medžiagų vyrų ir moterų rūbams; vilnonės bei šilkinės medžiagos moterų suknelėms ir skaroms.

Visa, ką norite siųsti į Lietuvą gausite:

I. CIGMAN, INC.

161 Orchard Street, New York 2, N. Y.

Telef. GR 5-0160

Kalbame rusiškai, lenkiškai, vokiškai ir lietuviškai.

Atdara šiokiadieniais, šeštad. bei sekmad.

SIUNTINIAMS Į LIETUVĄ!

Tamsta rasi didelį pasirinkimą vilnonių medžiagų vyrų kostiumams ir švarkams, moterų eilutėms, suknelėms bei švarkams.

Maišytos ir rayoninės medžiagos parduodamos griežtai urmo (wholesale) kainomis.

K and K FABRICS

1158 East Jersey Street, Elizabeth, N. J.

PRIE CITY SAVINGS BANK Tel EL 4-1711

ATDARAS KETVIRTADIENIAIS IKI 9 VAL. VAKARO

Mūsų kainos vyrų drabužiams prasideda nuo 9.50 už pilną eilutę

Lietuvos Vyčių Radijo Programa

Transliuoja iš stiprios radijo stoties WLOA. 1550 kilocycles

KIEKVIENĄ SEKMADIENĮ—NUO 1:30 IKI 2:00 VAL.

Jei norite šioje radijo programoje skelbtis, kreipkitės adresu

KNIGHTS OF LITHUANIA WLOA

BRADDOCK, PA.

ALBERT F. PETERS

(Petrauskas)

Apdraudos ir knygvedybos patarnavimas

Federalinių, valstybės ir miesto taksų pildymas

116-55 Queens Boulevard,

FOREST HILLS 75, N. Y.

Tel. VI 3-1477

NAMŲ ADRESAS:

106-53 95th St., Ozone Park 17, N. Y.

Lietuvių patarlės ir priežodžiai apie savo kaimynus, čigonus ir amerikonus

Eik po gudo ratais su vogtais čebatais (Švenčionys).

Eina džiaugdamasis, kaip latvį apgavęs (Kyburiai).

Eina, kaip gudo ratai be atasejų (Merkinė).

Eina, kaip į Gardiną gudų pažiūrėti (Druskininkai).

Eda, kaip prūsas (Bartininkai).

Eda, kaip prūsas mėsą petnyčioje (Virbalis).

Gabus, kaip latvis akis dumti (Zarasai).

Gabus, kaip lenkas meluoti (Pivašūnai).

Gabus, kaip žydas; apsukrus, kaip čigonas (Butrimonys).

Gaspadoriauna, kaip čigonas ant svetimo aruodo (Veiviržėnai).

Gaspadorius kaip totorius niekad nepagaili (Kamajai).

Gaspadorius—ne maskolius, o pavalgęs guli (Gelgaudiškis).

Gausi, kaip pas čigoną teisybę (Dusetos).

Gavo naudos, kaip čigonas iš mėnulio šilumos (Ratnyčia).

Gėdos tiek, kiek pas latvį (Joniškis).

Gieda, kaip gudas vyžas pindamas (Nedzingė).

Ginasi, kaip žydas krikšto (Alytus).

Ginčijasi, kaip latvis su lenku, kuris labiau lietuvius myli (Daugėliškis).

Ginčijasi, kaip lenkai dėl pelų maišo (Rodunė).

Ginčijosi, kaip žydų tėvas su Dievu (Gadunavas).

Gink, Dieve, ponui į akis tiesą kalbėti, o pas žydą piniguų pasiskolinti (Pasvalys).

Gink, Dieve, su latviu reikalą turėti, su gudu pyktis, su lenku bylinėtis (Švenčionys).

Girgžda, kaip gudo ratai (Perloja).

Giria, kaip čigonas savo vaiką (Raseniai).

Giriamas, kaip turtingas dėdė, iš Amerikos parvažiavęs (Rokiškis).

Giriama, kaip žydo merga dėl darbštumo (Rietavas).

Giriasi, kaip amerikonas kalošais (Seredžius)

Giriasi, kaip latvis, Dievą apgavęs (Mažeikiai).

Giriasi, kaip kacapas savo barzda (Kazokiškis).

Giriasi tas amerikonas, kurio mėlynas žiponas (Pandėlis).

Girsis dabar, kaip gudas dryžom kelnėm (Ašmena).

Pasigirsiu pagaliau ir aš, tas senas patarles sulasęs, ne kuriam piktumui, o tik dėl to, kad "giriasi tarba prieš maišą nors abu tušti" (Alovė).

Žv. BePa

AR ŽUVYS GIRDI?

Žmonės sako: nebylys kaip žuvis. Bet tai netiesa. Kaip dabar mokslas tvirtina — žuvys ir girdi ir kalba. Prancūzijoje jau įrengta didelė labratorija, kurioje studijuos žuvų kalbą.

Antrojo pasaulinio karo metu laivai pastebėjo keistus garsus vandenyje. Jau buvo tiek ištubulėję sekimo aparatai, kad lengvai galėjo klausytis: ar neplaukia povandeninis laivas. Tie garsai buvo savotiški, ne povandeninių laivų sukelti. Daugiausia tai buvo vėžių gyvenami plotai. Taip pat buvo nustatyta, kad minos sprogsta ankčiau, nepasiekusios savo tikslą. Jas susprogdina žuvų balsai, paveikę minos mechanizmą.

Prancūzijoje įrengtoje laboratorijoje panaudojami moderniausi aparatai balsui sekti. Pirmiausia jį užregistruos, o paskui stengis išaiškinti, ką tie garsai reiškia.

Vokietijoje, Karlsruhe botanikos sode, yra keistas 12 svarų karpis. Per karą ir jis turėjo evakuotis. Atvežę jį įleido į fontano dubenį. Kai lankytojai, sustoję prie fontano krašto, išima iš popieriaus slieką ir tris kartus sušunka "Oskar', karpis išneria iš gilumos ir parodo savo vėsias dideles akis. Šis "Oskaras" ir toliau pasilieka vandens paviršiuje, leidžias fotografuoti.

Kad būt linksmiau

Vienoje konferencijoje prie durų susitinka amerikietis žurnalistas su rusu. Tasai skverbiasi eiti pirmas ir sako:

— Aš niekada karo kurstytojam kelio neduodu.

O aš visada juos pirma leidžiu, — atsako amerikietis. — Prašau eiti!

★

Mažas Petrelis įsigeidė prieš Žolines, Dangun Ėmimo šventę, pasveikinti savo tetą kitame mieste. Jis nusiuntė laiškelį, parašęs kaip mokėjo:

Tetuliuk, linkiu Jums linksmaus dangum ėmimo....

★

Onutė maloniai čiulba savajam Joneliui:

— Kai mudu vesim, aš tau padėsiu vargti vargelius.

— Bet kad aš neturiu jokių vargų, — atsišneka Jonelis.

—Kai tik mudų susivesime, tai turėsi.

★

Išsiblaškiusiam profesoriui buvo pranešta, kad pastogėje užsidegė namai. Jis numojo ranka sakydamas:

— Prašau man netrukdyti, praneškit žmonai. Kiek gi kartų esu sakęs, jog į namų reikalus nesikišu?

★

Mokytojas nori pamokyti savo mokinius gero. Jis pasirenka pokalbį apie tai, kad "ne visa ausksas, kas žiba" ir klausia:

— Ar galite nurodyti pavyzdį?

— Taip, — atsako vienas.

—Jūsų kelnės, pone mokytojau.

★

Du girtutėliai draugai susikabinę eina namo ir sustoja prie vieno stulpo.

— Tamošiau, žiūrėk, ten aukš tai kažkas parašyta, —sako vienas.

— Pakylėk, tai paskaitysiu, — sako kitas. Bet pakylėtas neatsilaikė ir nučiuožė žemėn.

— Dabar tu lipk, Stanislovai — kelia jis draugą. Šis užsirepečkina ir paskaito:

— Atsargiai, naujai dažyta!

ANNE QUAST, 20, laimėjo V. Amerikos golfo mėgėjų pirmenybes.

SPORTAS

Pabaltiečių plaukymo ir lauko teniso pirmenybės

Įvyks rugpiūčio 16-17 Detroite. Pirmenybes rengia Faskas, Pabaltiečių Sporto Federacijos pavedimu; jas praveda vakarų apygardo ir Detroito "Kovas".

Plaukymo varžybų programa:

a) vyrams — 100 yr. laisvu stiliumi, 440 yr. 1 st., 100 yr. krūtine,

100 yr. nugara.

b) moterims — 50 yr. 1st., 100 yr. 1. st., 50 yd. krūtine, 50 yd. nugara.

Lauko teniso varžybų programa:

dalyvauja vyrų vienetas, moterų vienetas, vyrų dvejetas, moterų dvejetas, mišrus dvejetas.

Komandinių lauko teniso pirmenybių nebus.

Pirmenybėse gali dalyvauti kiekvienas lietuvis, latvis, ar estas, gyvenąs JAV ar Kanadoje, tačiau jo dalyvavimas turi būti aprūbuotas atitinkamos tautybės sportinės vadovybės (lietuviams — Fasko ar atitinkamos sporto apygardos).

Dalyvių registracija atliekama užpildant specialius registracijos lapus, kurie yra gaunami Fasko apygardose ir klubuose ir juos pasiunčiant Faskui iki š. m. rugpiūčio 9 d. adresu: A. Bielskus, 12700 Speedway-Overlook St., East Cleveland 12, Ohio.

Faskas

TO PLACE,
YOUR AD
CANCEL OR CHANGE
CALL LO 3-7291

H. W. FEMALE

REGISTERED
NURSES
3 TO 11 SHIFT
11 TO 7 SHIFT
40 HOUR WEEK
PERIODIC INCREMENTS
Personal policies also include Social Security up to 3 weeks vacation. 12 days sick leave, 7 annual paid holidays, Blue Cross—Blue Shield, health and accident insurance.
Beginning Salary:
3 to 11, $74; 11 to 7, $72.
Paid Overtime.
Call or write Director of Nursing,
St. Clare's Hospital, Schenectady, N. Y. EX 3-6601.

GIMINIŲ IR ARTIMŲJŲ PAIEŠKOMI

Bartkus ir vaikai Hilda, Valteris bei Edvinas.

Budrienė - Gedvilaitė, Aleksandra, išemigr. į JAV 1915 ar 1916 m.

Černevska, Stanislava, iš Lendrių km. Raseinių apskr., 1914 m. išemigravusį į JAV.

Čekys, Pranas, s. Juozo, gim. 1920 m. Tauragės apskr.

Česnauskaitė, Marytė, d. Kazio, apie 30 m. amžiaus.

Česnauskas, Pranas, s. Kazio, ca. 43 m. amžiaus.

Dargušas, Česlovas, s. Jono, gim. apie 1917 m. Šiaulių apskr.

Eičas, Pranas, s. Vinco, gim. apie 1909 m. Skaudvilės valšč.

Gabertas, Juozas, apie 45 m. amžiaus.

Gabševičienė - Jakutytė, Stefanija, d. Kazimiero, gim. 1900 m. Rygoje.

Gabševičius, Boleslovas, s. Petro.

Gabševičius, Voldemaras, s. Boleslovo, gim. apie 1928 m. Rovno mieste.

Gedminas, Alfonsas, g. 1912 m. Kelmės valšč., Raseinių ap.

Gilder - Vaicekauskaitė Jadvyga Marta, prieš Pirmą Didįjį Kara išemigravusi į JAV, Brooklyn, N. Y.

Grinius, Petras, s. Dominiko, gim. 1902 m. Tauragės apskr.

Gudliekis, Vincas, s. Stepono, apie 58 m. amžiaus, gim Gaurės valšč., Tauragės apskr., prieš Didįjį Karą išemigravęs į JAV.

Kalibatas, Pranas, prieš karą išemigr. į JAV ir gyv. New Yorke, N. Y.

Marcinkienė - Eičaitė, Marcelė, d. Vinco, gim. apie 1890 m. Skaudvilės valšč., prieš Pirmą Didįjį Karą išemigravusi į JAV.

Marcinkus, Albertas, gim. apie 1920 m. Chicago, Ill.

Mažalis, Jonas, Stasys ir Vladas, visi s. Simono, išemigr. 1900 m. į JAV.

Mažalytė, Salomėja, d. Motiejaus, 1913 m. išemigr. į JAV.

Merkelytė, Marijona, gim. Tauragės apskr., 1909 m. išemigr. į JAV.

Metrikytė, Zofija, d. Jurgio, gim. 1926 m. Žvelsienų km., Kretingos ap.

Mikašauskas, Mykolas, prieš Pirmą Didįjį Karą išemigr. į JAV.

Mikėnas, Bronius, s. Kosto, gim. 1928 m.

Miniotienė-Česnauskaitė, Zuzana, d. Kazio, apie 35 m. amž.

Pocius, Juozas, gim. Šilalės valšč., Tauragės apskr.

Poškus, Petras, gim. 1922 m.

Petrauskienė - Kulinskaitė, Ona, gim. apie 1880 m. Tauragės apskr.

Radavičius, Jonas, 1904 m. išemigr. į JAV, Chicago, Ill.

Radavičius, Juozas, s. Marijonos, gim. 1915 m. Kaltinėnuose.

Shervilla (Survila) — Mikašauskaitė, Pranciška.

Stungurienė - Petrauskaitė, Ona, d. Jono, gim. apie 1893 m. Tauragės v.

Stungurys, Algimantas, s. Antano, gim. 1939 m. Tauragės valšč. ir jo sesuo Nijole, gim. apie 1940 m.

Stungurys, Antanas, gim. apie 1903 m. Batakių valšč., Tauragės apskr.

Trumaitis, Bronius, s. Miko, gim. 1936 m. Tauragėje.

Tumpaitis, Henrikas, s. Miko, gim. 1934 m. Tauragėje.

Uselienė, Barbora, gim. apie 1882 m., ir jos vaikai Jonas, Petras, Emilija ir Ona.

Vaitkus, Antanas, s. Mykolo, gim. apie 1890 m. Šiaulių apskr. prieš Pirmą Didįjį Karą išemigr. JAV.

Vaitkus, Juozas, s. Mykolo, gim. apie 1894 m. Šiaulių apskr. prieš Pirmąjį Didįjį Karą išemigr. į JAV.

Venckus, Jonas, s. Antano, gim. 1887 m. Šylių km. Tauragės apskr., ir jo dukros Marytė, gim. 1908 m., Ona gim. 1909 m., Veronika, gim. 1914 m. ir Kotryna, gim. 1915 m.

Wroblewski, Joseph, s. Vincento, gim. 1888 m. Sluoko ap., Baltgudijoje, 1908 m. išemigr. į JAV, ir jo brolis Ignas, gim. 1896 m.

Zakarevičius, Ignacas, gim. 1888 m.

Zelepūga- Pociutė, Barbora.

Žagrakalytė, Kazė.

Žagrakalis, Kazys, s. Tado, iš Pasvalio valšč. išemigr. į JAV prieš Pirmą Didįjį Karą.

Žilius, Aleksandras, iš Dargalių km. Tauragės apskr., prieš Pirmą Didįjį Karą išemigr. į JAV, ir jo broliai Vladislovas ir Stanislovas bei Juzefa.

Kreiptis į Liet. Tremtinių Sielovadą, (16) Dieburg Minnefeld 33, Germany.

SKAITYK VARPELĮ. Įdomus, naudingas, iliustruotas, mėnesinis religinis žurnalas. Metams tik $2.00. Rašyk:
Franciscan Fathers
Kennebunkport, Me.

LDS CENTRO VALDYBA

Garbės Pirmininkas
J. E. Arkivyskupas
Richard J. Cushing, D. D.
Dvasios Vadas
Kun. Pr. A. Virmauskas
50 Flaherty Way
So. Boston 27, Mass.
Pirmininkas
Vincas J. Kudirka
37 Franklin St.
Norwood, Mass.
Vice Pirmininkai
Vladas Paulauskas
Juozas Glavickas
Sekretorius
Antanas F. Kneižys
50 Cottage Street,
Norwood, Mass.
Finansų Sekretorius
Nell Meškūnas
91 Congres Ave.
Waterbury, Conn.
Iždininkė
Blanche Kapochy
409 W. Broadway
So. Boston 27, Mass.
Labdarybės ir Stipendijų Komisija
Kun. Jonas Vaitekūnas
350 Smith Street
Providence, R. I.
Bronė Mičiūnienė
Revizijos Komisija
Danielius Averka
Teklė Mittchel
Benediktas Jakutis

SUMMER RESORTS

ATOSTOGAUTOJAMS
Priima atostogautojus ir vasarotojus į vasarvietę prie gražaus ežero, Lake Webster, Massachusetts.
Vasarvietė stovi prie pat ežero krantų. Erdvūs kambariai, puiki maudymosi ir poilsio vieta.
Geras privažiavimas iš visų Naujos Anglijos miestų.
Kaina: maistas ir kambarys — $35.00 savaitei.
Kreiptis pas,
A. A. KEINES
No. Grosvenordale, Connecticut
Tel.: Putnam—Walnut 3-9019

In Beautiful Wildwood, N. J.
You will remember allways the days (and the nights) you spent at
POLLY'S MOTEL, Rio Grande, N.J.
Swimming Pool, Playgrounds, Cooking units, Motel rooms, 5 min. to Beach and catholic churches.
$50-75 per week
Write or phone now!
Wildwood 2-5277

For Summer Fun and Sun...
HOTEL GRENVILLE
One of Bay Head's oldest established hotels with bathing directly from your room. Excellent home-cooked foods and homey atmosphere for all the family. Spacious dining room serving the public 3 meals daily. Walk to catholic church. Under New Owner- Management Hotel Grenville
Phone TW 2-9883
345 Main Avenue, Bay Head, N. J.
Private and protected beaches

BANGA TELEVISION
Sav. V. ZELENIS
3423 FULTON STREET
BROOKLYN 8, N. Y.
TELEFONAS:
APplegate 7-0349
PARDUODAMA su NUOLAIDA:
■ TELEVIZIJOS APARATAI,
■ HI-FI FONOGRAFAI,
■ ĮGROJIMO APARATAI (Tape Recorders),
■ VOKIŠKI BEI VIETINIAI RADIJAI,
■ ORO VĖSINTUVAI (air cond.) ir LANGAM VENTILIATORIAI
Taisoma Televizija, Radijas, Hi-Fi.
Darbas garantuotas, atliekamas prityrusio techniko, pripažinto RCA.
DARBO VALANDOS: Kasdien iki 7 val. vak.
Pirmadieniais iki 6 val. vak.

TALARSKI
FUNERAL HOME
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
380 MAPLE AVENUE, HARTFORD, CONN.
Maloniai patarnauja lietuviams naujai įruoštose patalpose prieinama kaina
Tel. CHapel 6-1377

Republic
Wine & Liquor Store
322 Union Ave. Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EV 7-2089
SAV. M. IR J. JOKUBAIČIAI
Didelis pasirinkimas įvairių vynų, degtinių, konjakų, midų šventėms bei kitoms progoms

EVergreen 8-9794
M. and Z. Collision Works
JULIUS MALDUTIS
savininkas
Sulankstytų automobilių dalių ištiesinimas, pakeitimas naujomis, dažymas ir poliravimas
937 GRAND STREET
BROOKLYN 11, N. Y.

Perkant - parduodant namus, ar išnuomojant butus, įvairiausiais apdraudos reikalais, federalinių ir valstybinių taksų (Income Tax) užpildyti, pirkimui piniginių perlaidų (Money Orders),
Kreiptis —
HAVEN REALTY
Joseph Andrusis Insurance
87-09 JAMAICA AVE., WOODHAVEN 21, N. Y.
TEL. VI 7-4477
Šiokiadieniais — 9 val. ryto ligi 9 val. vak.,
sekmadieniais — 1 val. p.p. ligi 5 val. vak

WINTER GARDEN TAVERN, Inc.
KABARETAS
VYT. BELECKAS, savininkas
Baras, salė vestuvėms, parengimams, susirinkimams, etc.
1883 MADISON ST. BROOKLYN 27, N. Y.
Tel. EV 2-9586 (Prie Forest Ave. stoties) Ridgewood

ATŽALYNAS auga ir zoologijos soduose. Dešinėje San Francisco zoologijos sodo liūtas džiaugiasi savo naujagimiu. Kairėje Londono zoologijos sodo bezdžionė fotografams pristato savo keturių dienų vaiką.

DARBININKAS

NEW YORKO NAUJIENOS

Gen. konsulas J. Budrys
nuo liepos 28 išvyko dviem savaitėm atostogų į Kriaunaičių vilą.

Dr. Vytautas Dambrava
apsilankė Darbininko redakcijoje. Šeštadienį laivu United States jis išvyko į Europą. Jis dirba Amer. Balse Miunchene kaip vedėjas vadinamo "ypatingų įvykių" skyrius, Amerikoje atostogavo nuo gegužės 21.

Kun. V. Bagdanavičius, MIC,
Draugo dienraščio moderatorius, atostogaudamas Elizabethe aplankė Darbininko redakciją. Dabar jis išvyko į Marijanapolį.

Prof. J. Brazaitis,
Darbininko redaktorius, nuo liepos 26 pradėjo atostogas; jų metu skaitys lietuvių literatūros kursą Fordhamo universiteto lituanistikos institute.

Juozas Ginkus,
saldainių Palociaus savininkas, nuo rugpiūčio 28 išvyksta atostogų su šeima į Cape Cod, Mass. Jo krautuvė bus uždaryta iki rugpiūčio 12. Juozas Ginkus maloniai sutiko iškabinti PLB Seimo didžiojo koncerto plakatą prie įstaigos durų, o nuo rugpiūčio 12 uoliai platins bilietus į koncertą ir bankietą.

BILIETŲ
Į PLB seimo didįjį koncertą bankietą
galima gauti:
1. Piliečių klube spaudos kios ke, Union Ave., ir Stagg St. kampas
2. Atletų klube, 1332 Halsey St., Brooklyn 27, N.Y.
3. J. Anriušio įstaigoje, Haven Realty, 8709 Jamaica Ave., Woodhaven, L.I., N.Y.
4. J. Ginkaus saldainių krautuvėje, 495 Grand St., Brooklyn 11, N.Y.

Taip pat pas atskirus platintojus.

Kunigų Vienybės seimas
šiemet šaukiamas rugsėjo 25 Statlerjo viešbutyje, New Yorke. Seimo posėdžiai prasidės 10 val.

ALRK Federacijos jaunimo stovyklai aukojo:
prof. J. Brazaitis 75 dol., kun. T. Narbutas 50 dol., J. Ginkus, sr. 25 dol., kun. Andr. Senkus 5 dol., kun. dr .J. Starkus 100 dol.

Jaunimo stovyklos metinės šventės proga, liepos 27, dailininkų paveikslų laimėjimams bilietų New Yorke išplatinta 138 knygelės.

Visiems parėmusiems jaunimo stovyklos statybą New Yorko globos komitetas nuoširdžiai dėkoja.

Dr. Vyt. Vygantas
savaitgaliui buvo išvykęs į Detroitą dalyvauti jaunimo stovyklos rėmėjų metiniame suvažiavime liepos 26, kur atstovavo JS New Yorko globos komiteto ir pagal įgaliojimą atskirius JS rėmėjus. Taip pat dalyvavo JS metinėje šventėje sekmadienį, liepos 27, pačioje stovyklavietėje prie Manchester, Mich.

PADĖKA

A. a Antano Nuobaros šeima dėkoja visiems lankiusiems ir užprašusiems šv. Mišias bei atnešusiems gėles. Dėkoja Angelų Karalienės par. Kunigams ir Ballo laidojimo įstaigai, ypač graboriui Baltrunui, už gražų ir mandagų patarnavimą, mūsų tėveliui suteikusiems paskutinį patarnavimą. Nuoširdus dėkui visiems.

Duktė Mrs. E. Vaitkevičienė su šeima, sūnūs Vytautas ir Albinas su žmona.

ALRK Moterų S-gos
New Yorko — New Jersey apskrt. suvažiavimas šaukimas spalio 12 Angelų Karalienės parapijos salėje, Brooklyn, N.Y. 11 val. šv. mišios, 2 val. p.p. posėdis, o 5 val. iškilminga vakarienė su programa.

ŠV. ONOS GARBEI NOVENA

Angelų Karalienės parapijos bažnyčioje liepos 18-26 buvo pravesta novena šv. Onos garbei.

Kasdien po 8 val. mišių gausiai tikintiesiems dalyvaujant, buvo kalbamos specialios maldos ir šv. Onos litanija. Liepos 26 d., 9 val. parapijos klebonas kun. J. Aleksiūnas, asistuojamas kun. L. Jankaus ir kun. V. Dabušio, atlaikė iškilmingas pamaldas. Bažnyčia buvo pilnutėlė žmonių, kurių dauguma ėjo šv. komunijos.

Po pamaldų Rožančiaus drjos valdybos iniciatyva buvo suruošti parapijos salėje pusryčiai Pusryčiuose dalyvavo vietos dvasiškija, parapijos draugijų valdybos ir atskiri nariai, o taip pat ir kaimyninių lietuvių parapijų draugijų atstovai. Pusryčių programai vadovavo dr-jos pirm. O. Sijevičienė. Buvo daug sveikinimų. Visi džiaugėsi graži švente ir linkėjo šią tradiciją išlaikyti ateityje.

Klebonas kun. J. Aleksiūnas savo sveikinimo žodyje pasidžiaugė darnia parapijos draugijų veikla, padėkojo iniciatorėms ir davė mintį, kad reiktų įsteigti Šv. Onos draugiją, kuri padėtų rūpintis bažnyčios papuošimu, artinantis 75 metų parapijos jubiliejui.

Ieško buto

Tik ką iš Vokietijos atvykusi šeima su vienu dvejų metų vaikučiu ieško East New York ar Richmand Hill rajonuose buto. Skambinti: J. Gečas, MI 7-2068.

Ada Korsakaitė
sutiko nupiešti PLB seimo didžiojo koncerto plakatą, kuris bus iškabintas prie Carnegie Hall.

Ir. Šimonytė,
neseniai su viena amerikiečių šeima atvykusi Sao Paulo, Brazilijos, apsigyveno New Yorke. Jos naujas adresas — 570 Park Ave., apt. 11a, N.Y.C., N.Y. Ji gimusi Brazilijoje, bet gražiai kalba lietuviškai, yra veikli ateitininkė ir čia atvykusi tuoj įsijungė į ateitininkų būrį.

PLB New Yorko apygardos valdyba
savo posėdyje liepos 25 Piliečių klubo salėje aptarė atvykstančių į PLB seimą choristų ir kitų svečių apnakvydinimo reikalą. Valdyba su apylinkių pirmininkais nutarė kreiptis į New Yorko lietuvių visuomenę, kad sutiktų priimti atvykstančius svečius. Mažiau rūpesčio bus su tais svečiais, kurie čia turi savo pažįstamų. Neabejojama, kad New Yorko lietuviai parodys svetingumą ir visi atvykstantieji ras malonią viešnagią tomis didingomis lietviams dienomis New Yorke.

Posėdyje dalyvavo ALB naujos valdybos pirm. St. Barzdukas, kuris tris paskutines savaites vedė lituanistikos kursus Fordhamo universitete.

Vitalis Žukauskas
renka skelbimus PLB seimo proga leidžiamam leidiniui, kuriame bus PLB seimo ir parengimų tvarka ir k.

Kazys Brazauskas,
Darbininko spaustuvės tarnautojas, išvyko atostogų į Meksikos valstybę.

JERSEY CITY, N.J.

Liepos 16 mirė Elzbieta Merkevičienė (Daukšaitė), gimusi Marijampolėje, Lietuvoje ištekėjusi Brooklyne 1904 m., paskutinius 5 metus gyvenusi Jersey City. Jos vyras Jonas miręs. Nuliūdime liko trys vaikai, trys anukai ir trys proanukai. Palaidota iš šv. Onos bažnyčios šv. Kryžiaus kapinėse.

PO ILGOS KELIONES Woods Hole, Mass., jūrininkai valgo pusryčius. Jie su motoriniu laivu (22 pėdų) per 10 dienų atplaukė iš Kopenhagos į N. Angliją.

Lietuvos vardas skrido padangėm

(Atkelta iš 5 psl.)

Taip pat liepos mėn., kai Darius ir Girėnas, skyrę savo žygį Lietuvai, tragiškai mirė, "JAV dedikavo Lietuvai šaunų aktą. Jos 1922 liepos 27 **pripažino Pabaltijo valstybes de jure.** Ne tik pripažino, bet per 18 metų okupacijos tebepripažįsta".

"Liepos 23 paskelbtas kitas JAV šaunus aktas, žinomas Sumner Welles pareiškimas.... **Juomi pasmerkiama Maskvos klasta Pabaltijo valstybių atžvilgiu** Aš anksčiau suminėjau lietuvių tautos pasitikėjimą Dievu. Šia proga norėčiau pridurti ir jos pasitikėjimą šios garbingos šalies principais ir žodžiu.

Kaip tai skiriasi nuo klastingų Maskvos žodžių!

"Kremlius liepos 12 (1920) pasirašė su Lietuvos taikos aktą — sutartį.. Jąja visiem amžiams atsisakė nuo suvereniteto teisių Lietuvoje. Kas paliko iš to dokumento? ....O dar 1939 spalio 31 Molotovas iškilmingai pareiškė, kad "stoja už skrupulingą sutarčių įgyvendimą' ir pridūrė, jog "visi plepalai apie Pabaltijo valstybių susovietinimą tarnauja tik mūsų bendrų priešų ir visų antisovietinių provokatorių naudai".

"Ir tokios moralės Kremliaus despotai dar išdrįsta kalbėti apie taikinkąją koegzistenciją, apie grynas intencijas kitų tautų atžvilgiu. **Kas jiems kliudė praktikuoti su Lietuva tą taikingąją koegzistenciją? Kas jiem kliudo pasirašytų sutarčių dvasioje tą koegzistenciją atstatyti?'**

PADĖKA IR PASKATINIMAS

Pabrėžęs, kad tiktai Amerika nuoširdžiai laikosi savo žodžio ir kad ji taip pat "sudaro sąlygas išlaikyti savo tautines savybes, tradicijas ir aspiracijas', toliau Lietuvos atstovas p. J. Kajeckas pabrėžė: **"Aš leidžiu sau, šia reta ir didinga proga pasinaudodamas, pareikšti viešai ir iškilmingai lietuvių tautos gilią ir nuoširdžią padėką JAV Prezidentui, Vyriausybei ir šio krašto žmonėm".** Dėkojo taip pat už dalyvavimą Dariaus Girėno minėjime Chicagos miesto mayorui p. Richard J. Daley, kongresmanams Alvin E. O'Konski bei Emmet F. Byrne, kitiems garbingiems svečiams, minėjimo rengėjams ir visiems dalyviams.

"Darbe dėl Lietuvos mums padeda amerikiečiai, pabrėžė p. J. Kajeckas. — Neatsilikime ir mes patys. Pridėkime savąjį įnašą. Palikime ištikimi Dariaus —Girėno idealui.... **Kol tebėra gyvas išeivijoje tasai jų idealas, tebėra gyva ir mūsų Lietuva".**

(S.)

Padėka

Reiškiame gilią padėką visiems mūsų prieteliams, giminėms ir draugams už užprašytas šv. Mišias, gėles, maldas ir atsilankymą į koplyčią, palydėjimą į kapines ir atsiųstas užuojautas, mirus brangiam ir neatgailimam vyrui ir tėvui

a.a. Jonui Survilai.

Didelią padėką reiškiame V. Strolai, P .Strolaitei, Malinauskams, Galinskams, Matulionienei ir Kvartunienei, kurie mus užjautė ir guodė liūdnoje mūsų gyvenimo valandoje.

Dėkojame kun. A. Račkauskui, tėvam pranciškonam T.P. Baniūnui ir T.B. Bagdonui už atlaikytas šv. Mišias ir palydėjimą į kapinės; taip pat kun. B. Kruzui ir kun. V. Pikturnai, asistavusiem gedulingoms šv. Mišioms.

Dėkojame laidotovių direktoriui Albert Balton už jo rūpestingą patarnavimą ir V. Beleckui už rūpestį šermenų pietumis.

Nuliūdę:

Ona Survilienė ir sūnus Jonas

BOSTONO ŽINIOS

Sendraugių ateitininkų iškyla

Bostono ateitininkai sendraugiai liepos 20, sekmadienį, suruošė iškylą į Cape Cod — St. ir M. Lušių vilą, Monument Beach. Iškyloje dalyvavo apie 40 sendraugių su savo šeimom. Vilos šeimininkų buvo nuoširdžiai ir vaišingai priimti. Po pietų buvo pasimaudyta ir atsigaivinta gražiame Silver Beach plūdymy. Po to susirinkta posėdžio erdvioje ir gražioje vilos sodyboje. Kun. L. Jankus, Balfo reikalų vedėjas, atvykęs iš Brooklyno, pravedė pašnekesį apie kenčiančiųjų lietuvių šelpimą Lietuvoje, Sibire ir Punske. Buvo dar pranešimai apie moksleivių ateitininkų vasaros stovyklą Kennebunkporte ir jaunimo stovyklą Manchester, Mich. Pavakarėje smagioje nuotaikoje grįžta į Bostoną. Bostono ateitininkam sendraugiam šiemet primininkauja K. Barūnas.

Baltų koncertai

Baltų—amerikiečių draugija Bostone ateinantų rudenį pradeda trečiąją seriją koncertų. Koncertai numatyti 1958 spalių 17, 1959 sausio 16 ir kovo 13. Pirmajame koncerte girdėsime lietuvaitę smuikininkę Eleną Kuprevičiūtę, antramame — estę mezo sopraną Irene Loosberg ir tričiame —latvaites seseris pianistes Ingrida ir Karina Gutberbs. Bilietai visiem trim koncertam nuo 5 iki 3 dol. Bilietus perkant vienam koncertui, jie atsieina nuo 2.75 iki 1.80 dol. Bilietus jau dabar galima užsisakyti paštu. Rašyti: The Baltic American Society of New England. Inc., 190 Beacon St., Boston 16, Mass.

Vysk. J. Racens,

Rygos arkivyskupijos augsiliaras, pastoviai gyvenąs Grand Rapids, Mich., rugpiūčio 14 atvyksta į Bostoną visizituoti latvių katalikų. Sustos lietuvių šv. Petro parapijos klebonijoje.

Dr. M. Gimbutienė
rugpiūčio 6 išvyksta į Europą, kur dalyvaus tarptautinėje archeologų konferencijoje.

Balfo 17-to skyriaus
piknikas bus rugpiūčio 17 d., 2 v. p.p. Romuvos parke Brocktone, Mass. Kitos organizacijos prašomos tą dieną parengimų neruošti ir kviečiamos prisidėti prie labdaros.

BOSTON, MASS.

BARASEVICIUS ir SŪNUS
FUNERAL HOME
254 W. Broadway
South Boston, Mass.
JOSEPH BARACEVICIUS
Laidotuvių Direktorius
Tel. ANdrew 8-2300

Waitkus
FUNERAL HOME
197 Webster Avenue
PRANAS WAITKUS
Laidotuvių Direktorius
ir Balsamuotojas
Cambridge, Mass.
NOTARY PUBLIC
Patarnavimas dieną ir naktį
Nauja moderniška koplyčia šermenims dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemiausiomis kainomis. Kainos tos pačios ir į kitus miestus.
Reikale šaukite: Tel. TR 6-6434

NEW YORKAS -

Tel. EVergreen 7-4335
Stephen Aromiskis
(ARMAKAUSKAS)
Graborius-Balsamuotojas
MODERNIŠKA KOPLYČIA
423 Metropolitan Ave.
Brooklyn, N. Y.

Tel. STagg 2-5043
Matthew P. Ballas
(BIELIAUSKAS)
FUNERAL HOME
M. P. BALLAS—Direktorius
ALB. BALTRŪNAS-BALTON
Reikalų Vedėjas
660 Grand Street
Brooklyn, N. Y.
NOTARY PUBLIC

EVergreen 8-9770
Joseph Garszva
GRABORIUS
BALSAMUOTOJAS
231 Bedford Ave.
Brooklyn, N. Y.

J. B. Shalins-Šalinskas
Laidotuvių Direktorius
84-02 JAMAICA AVE.
(prie Forest Parkway Station)
Woodhaven, N. Y.
Suteikiam garbingas laidotuves. Koplyčios nemokamai visose miesto dalyse; veikia ventiliacija
Tel. VIrginia 7-4499

William J. Drake-Dragūnas
LIETUVIS ADVOKATAS
Telefonas JAmaica 6-7272

Stephen Breder Jr
ADVOKATAS
37 Sheridan Ave.
Brooklyn 8, N. N.
Tel. APplegate 7-7083
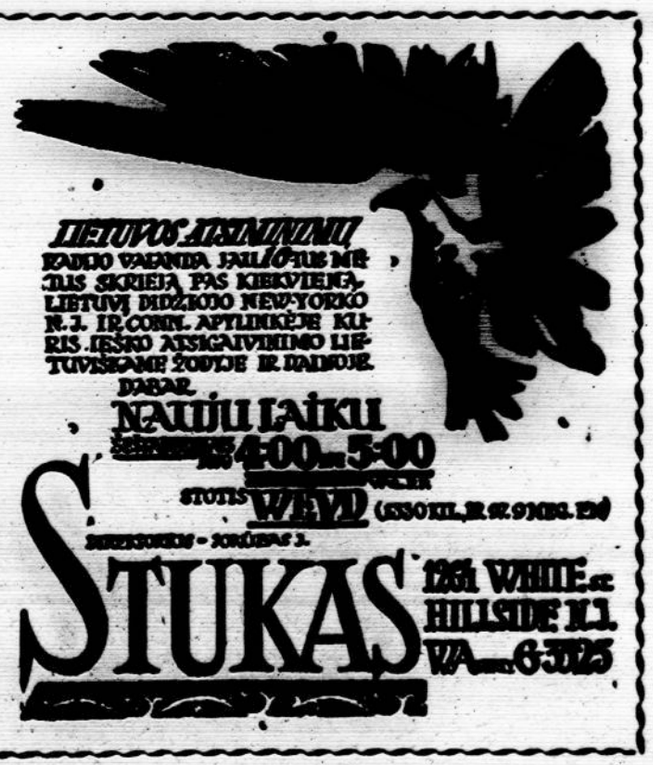
Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimo metu
1958 m. rugpiūčio 31 d., 2 v. p. p.
CARNEGIE HALL
154 West 57 St., New York City
ĮVYKS LIETUVIŲ KOMPOZITORIŲ KŪRINIŲ
KONCERTAS
DALYVAUJA JUNGTINIS CHORAS, SUDARYTAS IŠ:
ČIURLIONIO ANSAMBLIO, VAD. A. MIKULSKIO;
DAINAVOS ANSAMBLIO, VAD. ST. SODEIKOS;
PIRMYN CHORO, VAD. ST. GAILEVIČIAUS.
Viso per 200 dainininkų.
SIMFONINIS ORKESTRAS
SOLISTAI:
Juzė Krištolaitytė — sopranas;
Aldona Stempužienė — mezzo soprnas;
Stasys Baranauskas — tenoras;
Algirdas Brazis — baritonas;
Jonas Žukas — vargonai.
BILIETAI NUO 1 DOL. BALKONE IKI 5,75 DOL. PARTERY IR LOŽĖSE
BILIETUS IŠ ANKSTO GALIMA GAUTI:
VISAIS KONCERTO REIKALAIS KREIPTIS:
KUN. V. DABUŠIS, 916 WILLOUGHBY AVE., B'KLYN, 21, N. Y. TEL. GL. 5-7281
JONAS MAKAUSKIS, 701 WILLOUGHBY AVE., B'KLYN, N. Y. TEL. HY 1-7603